George Gordon Byron

De to Foscari

Historisk tragedie i fem akter

George Gordon Byron

De to Foscari

Historisk tragedie i fem akter

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af George Gordon Byron: *De to Foscari* er baseret på originaler, som er public domain i hele verden.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of George Gordon Byron: *De to Foscari* is based upon sources in the public domain worldwide.

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Lidt historie

Republikken Venedig – *Repubblica di Venezia* – var en bystat i det nordøstlige Italien, som eksisterede fra år 697 e.Kr. til 1797 e.Kr., hvor den blev opløst og fordelt mellem Frankrig og Østrig ved fredsslutningen i Campo Formio. Republikken bredte sig efterhånden til en regulær stormagt efter datidens forhold, med besiddelser i det, der nu er Kroatien, Slovenien, Montenegro, Albanien, Grækenland og Cypern.

Republikken blev styret af en doge, som var udpeget af Venedigs lovgivende forsamling – byens styre og de forskellige forsamlinger er et studie for sig, men på tiden for handlingen i Byrons skuespil er de væsentligste et timandsråd – I Dieci – og i mindre grad tillige et senat.

Skuespillet *The Two Foscaris* er løst baseret på dogen Francesco Foscari (1373-1457) og hans søn Jacopos liv. Francesco Foscari var med sine 34 års regeringstid – fra 1423 til 1457 – den længst siddende doge. Hans søn Jacopo blev i 1445 anklaget for at have taget mod bestikkelse og for forræderi mod staten, og sendt i eksil. Han blev atter anklaget i 1450, denne gang for et mord, som han nægtede at tilstå, og derfor (!) blev sendt i eksil på Candia (Kreta) for livstid, og endelig i 1456, hvor han tilstod at have stået i korrespondance med den osmanniske sultan og hertugen af Milano, for hvilket han endnu engang blev sendt i eksil på Candia, hvor han døde. Meddelelsen om sønnens død fik dogen til at trække sig tilbage fra sine embedspligter, og 21. oktober 1457 tvang timandsrådet ham til at abdicere helt. Han døde en uge senere den 1. november – efter legenden i det

øjeblik, hvor han hørte Markuskirkens klokker forkynde valget af hans efterfølger. Efter nogle problemer med enken Marina, som ikke ville udlevere Francescos lig, fir han en statsbegravelse, og nogle år efter opsattes det gravmæle, der endnu kan ses i kirken Santa Maria Gloriosa dei Frari.

I Byrons skuespil koncentreres de begivenheder, fører frem til dogens død, over nogle få timer.

Bartolomeo Bon (ca. 1407-1464):
Hoved af dogen Francesco Foscari, ca. 1442.

Oversætterens forbemærkning

(Studenterforeningen tilegnet.)

M. Br.!

Den interesse, hvormed De hørte de tvende første akter af nærværende sørgespil, hvis fordanskning jeg havde den fornøjelse at forelæse i vor forening, har gjort mig det til en kær pligt at fortsætte og fuldbringe dette arbejde, og beføjer mig ligeledes venskabeligst at tilegne Dem, hvad der skylder Dem, og ene Dem sin tilværelse. At dette vil blive modtaget med samme sindelag, hvormed det bringes, er jeg glad ved at vide og erkende.

Den 5. maj 1827.

Med hengivenhed og højagtelse

K. L. Rahbek.

Personerne

Francesco Foscari, doge af Venedig.
Jacopo Foscari, hans søn.
Marina, Jacopos hustru.
Marco Memmo, formand for Qvarantia.
Giacomo Loredano, af Consiglio di Dieci,
Barbarigo, ligeledes.

Senatorer, Dieci, vagt, opvartere, osv.

Skuepladsen er i hertugpaladset i Venedig.

Første akt

Første scene

(En hal i hertugpaladset.)

Loredano, Barbarigo *(træder ind og mødes.)*

Loredano.

Hvor er den fangne?

Barbarigo.

Hviler af forhøret.

Loredano.

Forløbet er i går fastsatte tid
til atter at optage sagen. Lad os
i Rådet samles med de øvrige,
at skynde på, at han igen fremkaldes.

Barbarigo.

Nej! lad ham have disse få minutter
for hans forpinte lemmer. Han i går
blev overvældet ved forhøret, og
tør dø derunder, dersom det gentages.

Loredano.

Vel!

Barbarigo.

Ikke jeg i retfærdskærlighed
for Eder viger, heller ej i had

til de ærgerrige Foscaris, fader
og søn, og hele skadelige slægt.
Men denne arme over alt har lidt,
hvad den mest stoiske natur kan tåle.

Loredano.

Og uden at tilstå sin brøde.

Barbarigo.

Uden
måske, at nogen han begik. Men han
bekendte skrivelsen til Mailands hertug,
og halvt hans pinsler soner denne svaghed.

Loredano.

Det vil vi se.

Barbarigo.

I driver, Loredano,
et arvehad for vidt.

Loredano.

Hvor vidt?

Barbarigo.

Indtil
udryddelse.

Loredano.

Når de er døde, kan
I sige så! Lad os gå ind i Rådet.

Barbarigo.

Giv tid! ej tallet er endnu fuldstændigt;

der fattes to, før vi kan gå til værket.

Loredano.

Og første dommer, dogen!

Barbarigo.

Nej! han er
med mer end romersk mandighed bestandig
den første mand på dommersædet i
den ulyksalige sag imod hans sidste,
hans ene søn!

Loredano.

Sandt, sandt! hans sidste!

Barbarigo.

Vil intet røre Eder?

Loredano.

Mener I,
han føler?

Barbarigo.

Han ej viser det.

Loredano.

Det har
jeg mærket. Usling!

Barbarigo.

Men i går, jeg hører,
da han gik hjem til hertugens gemakker,
som han kom over trinnet, dånede
den arme olding.

Loredano.

Det begynder da

at virke.

Barbarigo.

Værket halvt er Eders eget.

Loredano.

Og helt det skulle være så; min fader
og min farbroder ere ikke mere.

Barbarigo.

Jeg har læst deres gravskrift, som beretter,
de døde af forgift.

Loredano.

Da hertugen
erklærede, at han aldrig skulle tro
sig fyrste, førend Piedro Loredano
var død, blev begge brødre syge kort
derefter; han er fyrste!

Barbarigo.

Ulyksalig!

Loredano.

Hvad skal de være, som gør faderløse?

Barbarigo.

Men gjordes I da faderløs af dogen?

Loredano.

Ja!

Barbarigo.

Og hvad grundige beviser?

Loredano.

Når
i løndom fyrster griber til at virke,
tiltale og bevis da gøres lige
besværlige. Men jeg har slige
af de sidste, som den første ufornøden
skal gøre.

Barbarigo.

Men I går dog frem ved lov?

Loredano.

Ved alle love, han os ville levne.

Barbarigo.

Der ere slige i vor stat, som gører
gengældelsen langt lettere, end mellem
de fjerne nationer. Er det sandt,
at I i Eders handelsbøger, denne
vor første adels rige brug, har skrevet:
Hertug Foscari er min gældner for
Marco og Piedro Loredanos død,
min faders, og hans broders?

Loredano.

Så står skrevet.

Barbarigo.

Og vil I lade det stå uudslettet?

Loredano.

Til det er afgjort.

Barbarigo.

Og hvordan?

(To senatorer går over skuepladsen ind i rådssalen.)

Loredano.

I ser,
at fuldt er tallet. Følg mig!

(Han går.)

Barbarigo.

Følge dig!
Jeg længe fulgte din fordærvergang,
som bølgen skyller efter den foran,
omstyrter både braget, bragende
i vilde vinde, og den elendige,
der skriger inden for dets brudte ribben,
når vandene henstrømmer gennem dem.
Men denne søn og fader kunne røre
selv elementer til at standse; dog
frem må jeg djærvt som de; o gid jeg kunne
så blindt og nagfrit gøre det! Han kommer!
Vær roligt, hjerte! det er dine fjender,
må blive dine ofre; vil du slås
for dem, der næsten knuste dig?

(Vagt med Jacopo Foscari som fange.)

Vagt.

Her lad

ham hvile; giv Dem tid, signor!

Foscari.

Jeg takker
dig, ven! jeg er afmægtig; men det turde
pådrage dig irettesættelse.

Vagt.

Jeg vil det vove.

Foscari.

Det er vennehuldt;
jeg møder nogen ynk, men ingen nåde;
det er den første.

Vagt.

Og det turde blive
den sidste, så de os, som råder.

Barbarigo *(kommer frem)*.

Der
er én, som ser det; men frygt ej, jeg hverken
din dommer eller klager være vil.
Skønt det er over tiden, oppebi
den sidste kaldelse; jeg er af Dieci,
og da jeg afventer kaldelsen,
ved min nærværelse jeg hjemler Eder.
Når sidste kald da lyder, går vi sammen!
Se efter fangen!

Foscari.

Hvis er denne røst?
Ah! Barbarigos, fjende af mit hus,

en af mit lidet tal af dommere.

Barbarigo.

Slig fjende, hvis han findes, at opveje,
din fader sidder mellem dommerne.

Foscari.

Vel sandt! han dømmer.

Barbarigo.

Kald da ej de love
for hårde, der indrømmer faderen
den overbærelse, at de antager
hans stemme i en så højvigtig sag,
som statens sikkerhed.

Foscari.

Og som hans søns.
Jeg er afmægtig; lad mig, beder jeg,
mig for at trække vejr det vindue nærme,
der ser ud over vandet.

(En ***uffizial*** *kommer ind og hvisker til* ***Barbarigo****.)*

Barbarigo.

Lad ham nærmes.
Ej tør jeg tale mer med ham. Jeg alt
ved korte ordskift overskred min pligt,
og må i Rådets sal det nu genkøbe. *(Han går.)*

(Vagt leder ***Foscari*** *til vinduet.)*

Signor! der, det er åbent nu! Hvorledes
fornemmer De Dem?

Foscari.

Som en dreng! o, o!

Venedig! o!

Vagt.

Og Eders lemmer?

Foscari.

Lemmer!

Hvor tit har de mig jublende henover
hin sølvblå flod, når med gondolen jeg
fo'r skummende i barnlig væddestrid;
forklædt som ung gondolier imellem
de fro medkæmper, ædle som jeg selv,
i styrkens stolthed kappedes for lyst,
imedens dejligt folk af skønnes vrimmel
plebejisk og patricisk, muntred' os
med tryllesmil og lydelige ønsker,
tørklæders vajen, og med hænders klap,
til selve målet. Hvor har mangen gang
med mere lystig arm, og dristigt bryst
jeg kløvet barsken bølge, kastet med
et svømmerslag vandvoverne tilbage
fra våde hår, og bort fra læben leet
forvovne skum, der kyste den, som vinskål
mig hævet over bølgen, som den steg,
alt stoltere, jo højere den hæved
mig op, og tit i overgivne ånd
neddukket i det grønne glassvælg, banet
mig vej til muslingskaller og til søgræs,
uset af dem deroppe, til de ræddes,

kom da igen med favnen fuld af tegn,
der viste, dybet havde jeg ransaget;
hoverende med slag, der vidt genlød,
drog dybt det længe holdte vejr, og atter
jeg sparked skummet, der omkring mig brød,
og som en søfugl, jeg min vej fortsatte.
Da var jeg dreng.

Vagt.

Vær mand nu; aldrig var
der mere trang til manddomskraft.

Foscari.

Mit skønne,
mit eneste Venedig! Det er ånde!
Din søluft, o din adriat'ske søluft,
hvor vifter den mit ansigt; selv din luftning
er mine årer hjemlig, køler dem
til stilhed; hvor ulig den hede blæst
på rædsomme Cyclader, der omhyled
mit candiotske fængsel, og der gjorde
mit hjerte sygt.

Vagt.

Jeg farven ser at komme
igen på eders kinder. Himlen eder
tilsende kraft at bære, hvad end mer
pålægges må; jeg gruer det at tænke.

Foscari.

De vil ej mere forvise mig; nej! nej!
lad dem mig martre fort; nu er jeg stærk.

Vagt.

Bekend, så skånes I for marterhjulet.

Foscari.

Jeg har bekendt én gang, to gange før;
de begge gangene forviste mig.

Vagt.

Og tredje gang vil myrde Eder.

Foscari.

Lad
dem det. Når jeg kun bliver jordet i
mit fødeland! Langt bedre aske her,
end nogen ting, der lever, andetsteds.

Vagt.

I elske kan den jord, der hader eder,
så højt?

Foscari.

Den jord! nej, det er jordens sæd,
der mig forfølger: men min fødejord
vil tage mig som moder i sin arm.
Jeg kræver ikkun en Venedigs grav,
et fængsel, hvad de vil, når det er her.

(Uffizial kommer ind.)

Uffizial.

Før fangen ind!

Vagt.

Signor, I hører selv

befalingen.

Foscari.

Ja! jeg til slige kald
er vant. Det er den tredje gang, de mig
har martret; ræk mig da din arm!

Uffizial.

Tag min,
det er min pligt at være eder nærmest,
signor!

Foscari.

I! I er den, der forestod
i går min marter. Bort! jeg vil gå ene.

Uffizial.

Signor, som I behager. Dommen var
ej af min underskrift; men ikke tør
jeg være rådet overhørig, når
det –

Foscari.

Dig befol på græsselige bænk
at spænde mig! Jeg beder, rør mig ej,
at sige, ikke nu; den tid vil komme,
de vil forny befalingen; men bliv
fra mig, til den er givet. Når jeg ser
på dine hænder, de opløste lemmer
alt bævrer af den forudfølte marter,
og kolde dråber bryder frem på panden.
alt som … Dog fremad! jeg har båret det;

jeg og kan bære det. Hvorledes ser
min fader ud?

Uffizial.

Som han er vant.

Foscari.

Så gør
og jorden, luften, oceanets blå,
og stadens herlighed, og dens paladser,
dens piazzas lystighed; den muntre surren
af nationer trænger hid, selv nu,
selv hid, i disse de ukendtes haller,
der hersker, de ukendtes og utaltes,
der dømmes, og aflives her i tavshed,
alt bærer samme åsyn, selv min fader.
Der intet kan samføle med Foscari,
selv en Foscari ej! Signor, jeg følger.

(De går.)

*(**Memmo** og en anden senator træder ind.)*

Memmo.

Han er her ej; vi kom for sent. Tror I,
at Dieci længe sidde vil i dag?
De siger, at den fangne højst forhærdet
vedbliver første udsagn; mer jeg ved ej.

Memmo.

Og det er meget; dette rædselskammers
løndomme ere lige så forborgne
for os, for statens første ædle, som for

menig mand.

Senator.

Undtagen vante rygter,
der, som de genfærdseventyr, der ere
i omløb nær forfaldne bygninger,
bevistes aldrig, men blev heller aldrig
mistroet rent. Folk ved så lidt af statens
de sande handlinger, som gravenes
de uudgrundelige lønligheder.

Memmo.

Men vi med tidens længde vinder dog
ét skridt i kundskab, og jeg udsigt har
en dag at blive en af Dieci.

Senator.

Eller
og doge.

Memmo.

Ej, hvis jeg kan undgå det.

Senator.

Det er den første post i staten, og
kan lovligt attrås, og erholdes lovligt
af ædle bejlere.

Memmo.

Dem overlader
jeg det; skønt født af adel, grænser har
min ærelyst! Jeg vil før være éner
i et forent regeringstital, end

som énligt nul at glimre, skønt forgyldt.
Hvem kommer der? Foscaris hustru.

*(**Marina** med en terne.)*

Marina.

Hvad?

Ej én! Jeg tager fejl; der end er to;
men det er senatorer.

Memmo.

Ædle frue,

befal os!

Marina.

Jeg befale! Ak, mit liv
var en langvarig bøn, og en forgæves.

Memmo.

Jeg dig forstår; men jeg må ikke svare.

Marina *(stolt)*.

Ret! her tør ingen svare, før på hjulet,
ej spørge, uden de –

Memmo *(afbryder)*.

Højbårne frue!

Tænk, hvor du er!

Marina.

Hvor jeg er nu? Det var
min mages faders slot.

Memmo.

Vor doges slot.

Marina.

Og sønnens fængsel! Sandt, jeg har ej glemt det
og var ej nærmere og bitrere
erindringer, den ædle Memmo ville
jeg takke for mig at udpege stedets
forlystelser.

Memmo.

Vær rolig.

Marina *(ser til himlen)*.

Det er jeg;
men o! evindelige Gud! kan du
forblive det med slig en verden?

Memmo.

End
din mand kan blive frikendt.

Marina.

Det er han
i Himmelen! Signor senator! Jeg
bønfalder Eder, tal ej derom, I
er mand i embed; så er dogen; han
nu har en søn i fare, jeg en mage,
i dette øjeblik, hvis ej, har haft.
De er derinde, eller i det mindste
De var der for en time siden, ansigt
til ansigt, dommer og forbryder; vil han
fordømme ham?

Memmo.

Jeg tænker, nej.

Marina.

Men hvis
han ikke gør det; der er de, der vil
domfælde begge.

Memmo.

Det kan de.

Marina.

Og magt
og vilje er ét hos dem i ondskab,
forloren er min mand.

Memmo.

Det ikke; retfærd
er dommer i Venedig.

Marina.

Hvis så var
der nu ej mere var Venedig til.
Men lad det leve, når de gode kun
ej dør, før timen, da naturen kalder.
Men snarere er Diecis kald; og vi
på det må vente. Ak, en jammerlyd!

(Et svagt skrig indenfor.)

Senator.

Tys!!

Memmo.

Det var skrig af –

Marina.

Nej, ej af min mand!
Ej af Foscari.

Memmo.

Stemmen var –

Marina.

Ej hans,
nej, nej! han skrige! det hans fader skulle;
ej han, ej han! han vil i tavshed dø.

(En svag klagelyd indenfor.)

Memmo.

Hvad! nu igen!

Marina.

Hans røst! det syntes så.
Jeg vil ej tro det; svigted han; jeg kan
ej lade af at elske; men han, nej!
Nej! rædsom må den pine have været,
der aftvang ham et klynk.

Senator.

Og da du føler
din mages lidelser, vil du, at han
skal bære mer end dødens kval i stilhed?

Marina.

Vi samtlig pinsler bære må. Jeg ej

har ladt Foscaris store hus ufrugtbart;
om de og bringe både dogen og
hans søn af dage, har jeg lidt så meget
ved liv at skænke dem, det følger disse,
som de kan lide ved at lade livet.
Men glade vare mine lidelser,
og dog mig pinte, så jeg kunne skreget,
men skreg ej; jeg bar håb at føde helte,
og ville ej med tårer byde dem
velkommen.

Memmo.

Nu er alting tyst.

Marina.

Måske
Er alt forbi; men det jeg ej vil tro;
han kræfter samlet har, og nu dem trodser.

(En uffizial kommer ilsomt ind.)

Memmo.

Nu, ven! hvad søger I?

Uffizial.

En læge. Fangen
er dånet.

(Ufficialen går.)

Memmo.

Frue! Det var bedre, De
begav Dem bort.

Senator *(vil hjælpe)*.

Gør det, jeg beder!

Marina.

Bort!

Jeg vil opvarte ham.

Memmo.

Du! Mindes, frue!
i disse værelser får ingen indgang
undtagen Dieci, og familiarer.

Marina.

Vel! jeg det ved, at ingen, her kom ind,
går ud, som han kom ind, og mange aldrig;
men ikke skal de mig formene indgang.

Memmo.

Ak, det er ikkun at udsætte Eder
for hård afvisning, værre uvished.

Marina.

Hvo vil imod mig være?

Memmo.

De, hvis pligt
det er at handle så.

Marina.

Det deres pligt, hver
menneskelig følelse, hvert bånd,
der knytter mand til mand, at træde ned?
at kappes med de djævle, der engang
vil i forskellighed af pinsler dem

gengælde! men dog vil jeg ind.

Memmo.

Det er

umuligt.

Marina.

Der forsøges skal. Trods byder

fortvivlelse til selve despoti.

I dette hjerte er der, hvad der ville

sig bane vej igennem hære med

udstrakte spyd, tror I, så sluttere

da får mig af min vej? thi giver plads!

palladiet dogens er, jeg hustru er

af dogens søn, af dogens skyldfri søn,

og de skal høre det.

Memmo.

Det blot vil tjene

til at ophidse mer hans dommere.

Marina.

Hvad er de dommere, der giver rum

til vreden; mordere er, hvo det gøre.

Til side!

(Hun går.)

Senator.

Arme frue!

Memmo.

Det er idel

fortvivlelse; hun inden døren bliver

ej indladt.

Senator.

Blev hun det endog, hun ej
kan frelse hendes mand. Men se! der er
igen ufficialen.

(Ufficial går over scenen med en anden.)

Memmo.

Næppe havde
jeg tænkt, at Dieci havde haft engang
det glimt af medynk, eller bistand ville
tilstå den lidende.

Senator.

Af medynk? Er
det medynk, at tilbagekalde til
at føle den elendige, der er
for lykkelig i at undfly til døden
ved ynksom dvale, fattige naturs
den sidste hjælp mod smertens tyranni?

Memmo.

Jeg undres, de med ét ham ej fordømmer.

Senator.

Det er ej deres politik; de vil
i live have ham, fordi han frygter
ej døden, og bandlyser ham, fordi
den hele jord, hans fødeland undtagen,
er ham et vidstrakt fængsel, og hvert drag
af fremmed luft, han ånder, synes ham

en langsom gift, der ham fortærer, men
ham dræber ej.

Memmo.

Omstændighederne
bekræfter hans forbrydelser; men han
tilstår dem ikke.

Senator.

Ingen, uden ene
det brev, som, siger han, var skrevet, stilet
til Mailands hertug, med den fulde vished,
det ville falde i senatets hænder,
og han tilbagebringes til Venedig.

Memmo.

Men som forbryder.

Senator.

Ja! men til hans land.
Og der var alt, påstår han, hvad han søgte.

Memmo.

Anklagen om bestikkelser bevistes.

Senator.

Ej tydeligt, og den for mord er blevet
tilintetgjort ved dødssengsskriftemålet
af Nicolas Erizzo, der ihjelslog
de Diecis sidste formand.

Memmo.

Hvi da ej
frikende ham?

Senator.

Det må de svare for,
thi det er velbekendt, at Almoro
Donato, som jeg sagde, af privathævn
blev myrdet af Erizzo.

Memmo.

Der må være
mer i den synderlige sag, end den
beskyldtes vitterlige brøde viser.
Men her er to af Dieci. Lad os gå.

(De går.)

Loredano, Barbarigo *(kommer.)*

Barbarigo.

Det var for meget; tro, det var ej billigt,
forhøret skulle nu gå videre.

Loredano.

Og så må rådet bryde op, og retfærd
må standse i sit fulde løb, fordi
en kvinde bryder ind på vore rådslag.

Barbarigo.

Nej, det var ikke grunden, selv I så
den fangnes tilstand.

Loredano.

Og kom han sig ej?

Barbarigo.

Ved ringeste fornyelse at falde

tilbage.

Loredano.

Det blev ej forsøgt.

Barbarigo.

Det er
forgæves nu at knurre. Rådets flerhed
mod Eder var.

Loredano.

Tak Eder ske, signor!
Og den hertugelige gamle kælling,
der samlet fik de værdige stemmer, som
min overstemte.

Barbarigo.

Jeg er dommer, men
jeg må tilstå, den del af strenge pligt,
der foreskriver pinlige forhør,
og byder os at sidde og at påse,
det holdes skarpt, mig lader ønske –

Loredano.

Hvad?

Barbarigo.

I stundom ville føle, som jeg stedse.

Loredano.

Gå, gå! I er et barn, af følelse
og forsæt svagt, der blæses om ved hver
et åndspust, rystes ved et suk, og smeltes
blot ved en tåre, kostbar dommer for

Venedig, og en værdig statsmand til
deltager i min politik.

Barbarigo.

Han fældte
ej tåre.

Loredano.

Tvende gange skreg han.

Barbarigo.

Det
en helgen havde, selv med ærens krone
for øje, ved en så umenneskelig
kunstmarter, som blev ham påtvunget, men
han ikke skreg om medynk; ej et ord,
et suk undslap ham, og de tvende skrig
var ikke bønfald, men afpintes ham
ved kvaler, og de fulgtes ej af bønner.

Loredano.

Han mumled mange gange mellem tænder?
Men uforståeligt.

Barbarigo.

Jeg det ej hørte.
I stod ham nærmere.

Loredano.

Det gjorde jeg.

Barbarigo.

Mig tyktes, og til min forundring, I
blev rørt til medynk, og den første var

at råbe efter hjælp, den gang han dåned.

Loredano.

Jeg troede, at den afmagt var hans sidste.

Barbarigo.

Og har jeg ikke ofte hørt dig kalde
hans og hans faders død dit første ønske.

Loredano.

Hvis han uskyldig dør, det er at sige,
ej brøden har bekendt, vil han beklages.

Barbarigo.

Hvad! vil du myrde hans erindring?

Loredano.

Vil du,
hans gods skal til hans sønner gå i arv?
Det må det, hvis han ulovfældet dør.

Barbarigo.

Krig og med dem?

Loredano.

Med hele deres hus
til deres eller mit er intet.

Barbarigo.

Og
hans blege hustrus dybe dødskamp, og
den undertvungne krampetrækning på
hans gamle faders fyrstelige pande,
der udbrød i et flygtigt gys, skønt sjældent,

vel og i nogle seje dråber, snart
bortviskede i streng sindsrolighed,
de rørte Eder ej! (**Loredano** *går.)* Tavs i sit had
som i sin lidelse Foscari var,
og med sin tavshed rørte mig den arme
mer end et tusind lydelige skrig
det havde kunnet. Rædsomt var det syn,
afsindig da hans hustru trængte ind
i rettens domsal, og øjned der,
hvad knap *vi* kunne se på, længe vante
til slige syn. Jeg må ej tænke mer
derpå; jeg ellers i medlidenhed
med vore fjender, glemmer deres gamle
fornærmelser, og lader gå af hænde
den hævn, som Loredano sig og mig
bereder; min dog ville være nøjet
med mindre gengæld, end han tørster efter.
Og jeg hans dybe had formilde ville
til mer forsonligt sindelag. Man nu
Foscari har kortvarig lise
bevilget på begær af rådets ældste,
ustridig rørte ved hans hustrus komme
i hallen, og hans egne lidelser.
De kommer, hvor afmægtig, og elendig,
jeg ej udholde kan endnu at se
på dem i denne yderlighed. Jeg
vil prøve at bevæge Loredano.

(Han går.)

Anden akt

Første scene

(Hallen i hertugens palads.)

***Dogen** og en **senator**.*

Senator.

Behager I at underskrive nu
den forestilling, eller til i morgen
udsætte det?

Dogen.

Nej, jeg det gennemså
igår, der fattes underskriften blot.
Giv De mig pennen.

(Sætter sig, og underskriver papiret.)

Der, signor.

Senator.

De har
forglemt. *(Ser på papiret.)* Det er ej underskrevet.

Dogen.

Ikke!
Ak, jeg opdager, at med alderen
begynder mine øjne nu at svækkes;
jeg så ej, pennen ej var rigtigt dyppet.

Senator *(Dypper pennen, og lægger papiret for dogen)*.
Og ryster hånden; tillad mig; således!

Dogen.
Nu er det gjort; jeg takker.

Senator.
Denne akt,
stadfæstet så af Eder og af Dieci,
Venedig giver fred.

Dogen.
Lang tid det er,
fra det har nydt den; måtte det nu blive
så længe, til det atter griber våben!

Senator.
Det snart er tredive og fire år
af næsten uophørlig krig med tyrken,
hvis ej, med Vælsklands magter; nogen hvile
vor stat behøved.

Dogen.
Uden tvivl. Jeg fandt
den Oceanets Dronning, og forlader
den Lombardiets Frue; det er trøst,
at jeg til hendes diadem har føjet
juvelerne, Ravenna, Brescia;
ej mindre Krema, Bergamo er hendes;
såmeget hendes rige vokset er
tillands i min regering, medens hendes
søherredom ej er aftaget.

Senator.

Det
er sandhed, og fortjener al vort lands
erkendtlighed.

Dogen.

Måske!

Senator.

Som skulle
sig vise.

Dogen.

Jeg ej klaget har, signor!

Senator.

Tilgiv mig, ædle herre!

Dogen.

Hvad?

Senator.

Mit hjerte
for Eder bløder!

Dogen.

Hvad, signor! for mig?

Senator.

Og Eders.

Dogen.

Nok!

Senator.

Det luft må have, herre!

For mange pligter jeg mod Eder har
og Eders hele hus, for svundne dages
og nutids godhed, til ej dybt at føle
for Eders søn.

Dogen.

Var det i Eders sending?

Senator.

Hvad, herre!

Dogen.

Denne snak om ting, I ved ej.
Men undertegnet er traktaten. Gå
med den igen til dem, som sendte Eder.

Senator.

Jeg lyder; mig tillige pålagt var
af rådet, om I ville sætte timen
til dets gensamling?

Dogen.

Sig dem: når de vil;
nu, dette øjeblik, om de behager!
Jeg statens tjener er.

Senator.

De ville Eder
til hvile unde nogen tid.

Dogen.

Jeg har
ej nogen hvile; det vil sige, ingen,
der staten volde skal en times tab.

De møde, når de vil; mig skal de finde,
hvor jeg skal være, hvor jeg stedse var.

(Senatoren går.)

(Dogen bliver tilbage, tavs; en tjener kommer ind.)

Tjeneren.
Min fyrste!

Dogen.
Tal!

Tjeneren.
Foscaris ædle frue
forlanger audiens.

Dogen.
Hun kommer! arme
Marina!

(Tjeneren går; dogen bliver tavs som forhen; Marina kommer ind.)

Marina.
Fader! jeg har vovet at
forstyrre Eders fredsted her.

Dogen.
For dig
jeg intet har, mit barn; befal du over
min tid, når staten ej befaler den.

Marina.
Jeg ønskede om ham med dig at tale.

Dogen.

Din mand?

Marina.

Og Eders søn.

Dogen.

Bliv ved, min datter!

Marina.

Jeg havde fået tilladelse af Dieci
min mand at se tilgode nogle timer.

Dogen.

Det havde du.

Marina.

Den er tilbagekaldet.

Dogen.

Af hvem?

Marina.

Af Dieci. Da vi havde nået
til Sukkebroen, og jeg mig belaved
at gå derover med Foscari, først
den skumle broens vogter gjorde hindring;
et sendebud til Dieci gik tilbage.
Men da ej rådet længer sad, og ingen
tilladelse var givet skriftlig, jeg
blev stødt tilbage, med forsikring,
til sig den høje domstol atter samled,
os fængselsmurene adskille måtte.

Dogen.

Sandt! Formen er forsømt i denne skynding,
hvormed sig retten hæved, og indtil
den mødes, er det tvivlsomt.

Marina.

Til den mødes?
Og når den mødes, vil de martre ham
igen, og han og jeg må købe, med
fornyelsen af pinslerne, et møde
af mand og hustru, under himmelen
det helligste af bånd! Gud! ser du dette?

Dogen.

Barn! Barn –

Marina *(afbryder ham)*.

Kald mig ej barn! Snart ingen barn
du selv vil have – du fortjener ingen.
Du, som så rolig om en søn kan tale
i den forfatning, der selv hos spartaner
blodtårer ville kalde frem; skønt de
begræd ej deres sønner, der omkom
i slag, står det da skrevet, at de så
dem stykkevis omkomme, og udstrakte
ej hånd at frelse dem?

Dogen.

Du ser mig. Græde
det kan jeg ej; jeg ville, at jeg kunne!
Men var hvert snehvidt hår på dette hoved
et ungdomsliv, hvis denne hertughue

var jordens diadem, hertugringen,
hvorved jeg mig med bølgerne troloved,
en talisman at stille dem, det alt
for ham jeg ville give.

Marina.

Sikkert han
med mindre kunne reddes.

Dogen.

Dette svar
blot viser, at du kender ej Venedig.
Ak! og hvor skulle du? Det kender ej
sig selv i al sin løndom. Hør mig, de,
som efterstræber din Foscari, ej
hans fader efterstræber mindre. Ikke
blev sønnen frelst ved faderens fordærv.
De ad forskellig vej til samme mål
henstunde, og det er – men de har ej
end vundet sejr.

Marina.

Men de har sønderknust –

Dogen.

Ej sønderknust endnu; jeg lever.

Marina.

Og
din søn, hvor længe vil han leve?

Dogen.

Jeg,

trods alt, hvad end er sket, fortrøster mig,
så mange år, og lykkeligere
end faderen. Den ubesindige dreng,
hvis kvindeutålmod at komme hjem
har alt fordærvet ved det fundne brev;
en høj forbrydelse, som hverken jeg
kan fragå, eller sætte sminke på,
som fader eller hertug. Havde han
kun lidet længere udholdt endnu
sin candiotiske forvisning, havde
jeg håb; han det har slukt: han må tilbage.

Marina.

I landsforvisning?

Dogen.

Jeg har sagt det.

Marina.

Og
kan jeg gå med ham!

Dogen.

Du vel ved, den bøn
af dig to gange før fik afslag hos
forsamlingen af Dieci; og vel næppe
bevilges nu en tredie begæring,
da de er ved din mands betyngede
forseelser end blevet mere strenge!

Marina.

Hvad, strenge? grusomme! de gamle djævle

i menneskegestalt, den ene fod
i graven, dumme øjne fremmede
for tårer, kællinggråd undtagen, og
med lange, hvide, tynde hår; med hænder,
der ryster, hoveder hentagne, hjerter
ej mindre hårde, de oplægger råd
og gører stemplinger, aflive mænd,
som livet ej var mere end de længe
udslukte følelser i deres eget
bandlyste bryst.

Dogen.

Du ved ej!

Marina.

Jo! Jeg ved,
jeg ved; og så I skulle, tykkes mig,
at de er djævle. Kunne ellers mænd,
der selv var fødte, fostrede af kvinder,
der havde elsket, eller i det mindste
om elskov talt, der havde givet hænder
til helligt løfte, gynget deres små
på knæ, måske har sørget over dem
i smerter, fare eller død; der *er*,
der i det mindste *syntes* mennesker,
således handler, som de har mod Eders,
og Eder selv, I, som forsvarer dem.

Dogen.

Jeg det tilgiver, thi du ved ej, hvad
du siger.

Marina.

Vel du ved det, og du føler
det intet.

Dogen.

Jeg har tålt så meget, at
ord har ophørt at ryste mig!

Marina.

Ustridig!
Du blodet af din søn har set at rinde,
og ikke rystedes dit kød; og hvad
er efter det en kvindes ord? ej mer,
end kvindens gråd, at de dig skulle ryste.

Dogen.

Ej, kvinde! slig højrøstet sorg af dig
er, siger jeg dig, mer på vejeskålen
mod det, som ... dog jeg ynker dig, min arme
Marina!

Marina.

Ynk min mand! hvis ikke, jeg
forkaster ynken. Ynk din søn! du ynke?
Det er et ord, dit hjerte fremmed. Hvor
kom det på dine læber?

Dogen.

Bære må
jeg de bebrejdelser; endskønt de gør
mig uret. Kunne du kun læse!

Marina.

Det
er ikke på din pande, heller ej
i dine øjne eller handlinger;
hvor skulle jeg da se den sympati?
Hvor skal jeg?

Dogen *(peger ned)*.

Dér.

Marina.

I jorden?

Dogen.

Som jeg hælder
nu til. Når den på dette hjerte ligger,
langt lettere, skønt marmortynget, end
de tanker, der nu trykker det, du mig
vil kende bedre.

Marina.

Er du virkelig
så meget da at ynke?

Dogen.

Ynke? Ingen
skal bruge nogen tid det lumpne ord,
hvormed folk dækker deres smugtriumf,
som skikket at forenes med mit navn,
det navn, så længe, jeg har båret det, skal være,
hvad det var, da jeg fik det.

Marina.

Og var ej
de arme børn af ham, du kan ej, eller
du vil ej frelse, du den sidste var
at bære det.

Dogen.

Gid det var så! Det var
ham bedre, han var aldrig født; mig, bedre!
Vanæret har jeg set vort hus.

Marina.

Det er
usandhed; mere ærligt, ædelt, trofast,
mer kærligt, borgersindet hjerte aldrig
slog i et menneskeligt bryst. Jeg ej
bortbytted min forviste mand, forfulgt,
lemlæstet, undertrykt, men ej beskæmmet,
knust, overvældet – levende, ej død,
for fyrste eller riddersmand i krønik,
i fabel, med en verden til at støtte
hans frieri. Vanæret! Han vanæret!
Jeg, doge! siger dig, Venedig er
vanæret! Hendes værste, sorteste
bebrejdelse hans navn skal blive for,
hvad her han lider, ej, hvad han har gjort.
I alle er forrædere, tyran!
I! Elsked I Jert land, som dette offer,
der lænkebunden raver hid tilbage
til pinsler, alt sig underkaster heller
end landforvisning, ned for ham I ville

henkaste eder, og anråbe ham
om nåde for uhyre brøde.

Dogen.

Han
var virkelig alt det, du sagde. Bedre
jeg bar de tvende sønners død, som Himlen
fratog mig, end nu hans vanære!

Marina.

Atter
det ord!

Dogen.

Er han ej domfældt?

Marina.

Er det ingen,
undtagen brøden?

Dogen.

Tid oprette tør
hans minde. Jeg vil håbe det; han var
min stolthed, min – dog det er nu unyttigt.
Ej er jeg grædenem; men græd af glæde,
da han blev født; det var forvarselstårer.

Marina.

Jeg siger, han er skyldfri; var han det ej,
skal da vort blod, vor alt forsage os
i nødens stund?

Dogen.

Jeg ej forsaged ham,

men jeg har andre pligter, end en faders.
For disse pligter ville staten ej
fritage mig. To gange bad jeg om det,
men jeg fik afslag; de må da opfyldes.

(En tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Et bud fra Dieci.

Dogen.

Hvem er overbringer?

Tjeneren.

Højædle Loredano.

Dogen.

Ha! – indlad ham!

(Tjeneren går.)

Marina.

Må jeg da gå?

Dogen.

Måske det ej behøves,
hvis det angår din mand; og dersom ej –

*(til **Loredano**, som træder ind:)*

Signor, hvad til behag?

Loredano.

Jeg bringer Diecis.

Dogen.

De vel har udvalgt deres sendemand?

Loredano.

Det deres valg er, som hidbringer mig.

Dogen.

Det deres visdom ej gør mindre ære,
end deres artighed. Bliv ved.

Loredano.

Vi har
besluttet.

Dogen.

Vi?

Loredano.

Ja, Dieci, i forsamling.

Dogen.

Hvad, har de atter været samlede?
Og uden at tilsige mig?

Loredano.

De ønsked
at skåne eders følelser, ej mindre
end eders alder.

Dogen.

Det er nyt; når skåned
de nogen af dem; dog, jeg takker dem!

Loredano.

Det ved I, de har magten efter tykke,
at handle med og uden dogens nærvær.

Dogen.

Det nogle år er, siden jeg det lærte,
lang tid, før jeg blev doge, eller drømte
om slig ophøjelse. I ej behøver
at undervise mig, signor! Jeg sad
i dette råd, den tid, I var en ung
patricier.

Loredano.

Sandt! i min faders tid.
Det har jeg hørt af ham, og admiralen,
hans broder; Eders Højhed tør dem mindes;
de døde begge pludselig!

Dogen.

Hvis så
de gjorde bedre så at dø, end tvine
i smerte.

Loredano.

Sikkerlig! de fleste dog
vil gerne leve deres tid til ende.

Dogen.

Og gjorde de det ej?

Loredano.

Det ved bedst graven.
De døde, som jeg sagde, pludselig.

Dogen.

Er det så sælsomt, at med eftertryk
I dette ord gentager?

Loredano.

Så langt fra
at være sælsomt, at i mine tanker
var aldrig nogen død halvt så naturlig
som deres. Tænker I ej så?

Dogen.

Hvad skulle
jeg vel om dødelige tænke?

Loredano.

At
de havde dødelige fjender.

Dogen.

Jeg
forstår Jer; eders fædre var jo mine;
og I til alt er arving.

Loredano.

Bedst I ved,
om så jeg skulle være.

Dogen.

Jeg det ved,
ved, eders fædre var jo mine fjender,
har hørt, at onde rygter var i omløb,
har og læst deres gravskrift, der tillagde
gift deres død. Det er måske så sandt,
som flest indskrifter er på grave, og
ej mindre fabel.

Loredano.

Hvo tør sige så?

Dogen.

Jeg! sandt nok! eders fædre vare fjender
af mig, så bitre, som det deres søn
kan nogensinde være, og jeg deres
ej mindre; men jeg var det åbenlyst.
Jeg aldrig virkede i råd med rænker,
ved stemplinger i republikken, eller
snigmords lønmidler med forgift og dolk;
det viser eders liv.

Loredano.

Jeg frygter ej.

Dogen.

I har ej grund, da jeg er den, jeg er.
Men var jeg den, I vil, at jeg skal tænkes,
I længe alt ej mere følte frygt.
Had kun, det ej bekymrer mig.

Loredano.

Ej vidste
jeg før, en ædlings liv en doges rynker
her i Venedig havde at befrygte,
at sige åbenlyst.

Dogen.

Men, gode herre!
Jeg er, var i det mindste, mer end
en hertug blot, af blod, af sind, af evner.

Det vidste de, der frygted mig at kåre,
og der har siden stræbt, alt det, de turde,
at få mig fældet; vær forvisset om,
før eller siden havde jeg troet eder
så meget værd, at æske eder bort;
et ord af mine havde slige ånder
sat i bevægelse, der eder havde
tilintetgjort. Men i alle ting
jeg tog den strengeste ærbødighed
i agt, ej blot for lovene, dem I
har sprængt (Jeg taler kun om eder, som
en enkelt stemme af de mange) noget
mer, end jeg kunne efter myndighed
påtale, hvis jeg sindet var at kives;
men jeg, som sagt, med ærefrygt, lig præstens
for alteret, selv med offer af mit blod,
og ro og sikkerhed og alt, undtagen
min ære, denne stats beslutninger,
dens bedste, stolthed, velfærd, tog i agt.
Og nu, signor! til eders ærinde.

Loredano.

Det er besluttet, uden videre
gentagelse af pinlige forhør,
fortsættelse af sagen, der alene
bidrager til at vise, hvor halsstarrig
slig brøde er, at Dieci eftergive
den lovens strenghed, som forhøret byder
fortsat til fuld bekendelse; da tildels
den fangne har bekendt sin brøde, ved

ej at benægte, skrivelsen er hans
til Mailands hertug, går igen Jacopo
Foscari i forvisning med galejen,
som hid har bragt ham.

Marina.

Takket være Gud!
De i det mindste ham ej mer vil slæbe
for denne græsselige domstol. Ville
han ikkun tænke så, i mine tanker
den lykkeligste dom, ej ene han,
men alle, som her bor, dem kunne ønske,
var at undkomme fra et sådant land.

Dogen.

Den tanke er ej venetiansk, min datter!

Marina.

Nej, det for menneskeligt var. Må jeg
og dele hans forvisning?

Loredano.

Herom Dieci
har intet sagt.

Marina.

Det tænkte jeg; det også
for menneskeligt var. Men det er ej
forbudet.

Loredano.

Det er ej nævnt.

Marina *(til dogen)*.

Da, fader,
du vist så meget kan udrette eller
tilståe mig. Og signor! I er ej mod
min bøn, at få tilladelse at følge
min mand.

Dogen.

Jeg vil forsøge det.

Marina.

Og I,
signor!

Loredano.

Ej, frue! det tilkommer mig
at foregribe her consigliets
behag.

Marina.

Behag! Hvad ord at bruge om
dekreter af …

Dogen.

Ved du, min datter! i
hvis overværelse du nævner sligt?

Marina.

Jeg! i en fyrstes og hans undersåts.

Loredano.

Hans undersåt!

Marina.

Det harmer eder vel,
I er hans lige, mener I; men det
I er ej, ville ikke være, var
han end en bonde! Vel, I er en fyrste,
en fyrstebåren ædling! hvad er jeg da?

Loredano.

En ætling af et ædelt hus.

Marina.

Formælet
med et ej mindre ædelt. Hvad, og hvis
er da den overværelse, der skulle
påbyde mine frie tanker tavshed?

Loredano.

De dommeres, der dømmer eders mand.

Dogen.

Og den ærbødighed, I skylder end
det mindste ord af dem, der råder i
Venedig.

Marina.

Gemmer de grundsætninger
til eders masse rædde håndværksfolk,
til eders handelsmænd, dalmatiske
og græske slaver, og skatskyldige,
og stumme borgere, formummet adel,
til eders sbirrer, spejdere, galej-
og andre slaver, hvilke eders midnats-

bortførsler, drukninger, og fængsler under
borgtaget eller vandets flade, eders
lønmøder og ukendte domme, bratte
henrettelser, og eders sukkebro,
og kvælekammer, pinselsredskaber,
har bragt til at betragte eder, som
en anden og en værre verdens væsner.
Gem det til dem; jeg frygter eder ej,
jeg kender eder; eders værste har
jeg kendt og prøvet i min arme mands
sataniske proces. Behandler mig,
som I behandled ham! Så har i gjort,
da så I fare med ham. Hvad har jeg da
af eder at befrygte, om jeg end
var frygtsom af natur, som, jeg ej tror
jeg er?

Dogen.

I hører selv, hun taler vildt.

Marina.

Ej viist, men ikke vildt.

Loredano.

Ord, frue! der
fremsiges inden disse vægge, bærer
jeg ikke længer end til døren, dem
undtagen, der om statens tjeneste
imellem mig og dogen veksledes.
Har dogen noget gensvar?

Dogen.

Noget? Ja!
Fra dogen; muligt også fra en fader.

Loredano.

Min sending her til dogen er.

Dogen.

Sig da,
at dogen selv sin sendemand vil kåre,
hvis ej personlig foredrage det
fornødne; faderen …

Loredano.

Jeg mindes min.
Farvel! Jeg kysser høje frues hænder,
og bøjer mig for hertugen.

(Han går.)

Marina.

Er I
fornøjet?

Dogen.

Jeg er, hvad du ser.

Marina.

Og det
er løndom.

Dogen.

Så er alt for dødelige.
Hvo kan den læse, uden ham, der den

har frembragt, eller hvis de kan, de få
begavede blandt ånder, der har længe
ransaget mennesket, den lede bog,
og ruget over disse blodigt sorte blade,
hans hoved og hans hjerte; men lær du
En trolddom, der tilbageslår på den
adept, som den udøver; hver en synd
vi ser hos andre, har naturen gjort
vor egen; vore fortrin ere lykkens;
byrd, rigdom, helse, skønhed ere dens
tllfælde; når vi råber mod vor skæbne,
vel var det, hvis vi kom ihu, at lykken
kan intet tage, uden hvad den gav.
Det øvrige var nøgenhed og lyster,
begærligheder og forfængligheder,
vor almenarv, at kæmpe med så godt
vi kan, og mindst i ringest stand, hvor sult
opsluger i en nedrig mangel alt,
og det oprindelige bud, at manden
sit brød skal æde i sit ansigts sved,
tilsideholder alle lidenskaber,
undtagen frygt for hunger. Alt er lavt,
og falskt, og hult, er ler fra først til sidst
som pottemagerkarret, prinsens urne.
Vort rygte er i andres mundsvejr; livet
i mindre end i mundsvejr; dage er
vor varighed, og dagene beror
på årets tider, vor tilværelse
på noget, der er ikke os. Så er

vi slaver fra de største til de mindste;
vor vilje ankommer intet på.
Selv viljen beror ej mindre på
et halmstrå end en storm; og når vi tror,
vi styrer, styres vi just allermest,
og stedse hen ad død, en ting, der kommer
ej mindre uden vor medvirkning, eller
vort valg, end fødselen, så mig synes, vi
må i en gammel verden have syndet,
og denne her er Helved; bedst er det,
den er ej evig.

Marina.

Det er ting, vi ej
kan dømme her på jorden.

Dogen.

Hvordan skal
vi da hinanden dømme, vi, som alle
er jord? Og jeg, som kaldtes til at dømme
min søn. Jeg trolig, sejerrig har styret
mit land. Jeg byder til bevis dem kortet,
af hvad det var og er; mit regimente
fordoblet har dets riger, og til løn
Venedigs tak har efterladt, hvis ej,
er i begreb at efterlade, mig
alene.

Marina.

Og Foscari? Jeg ej tænker
på sligt; når jeg må blive hos ham.

Dogen.

Så

du skal; så meget kan de ikke nægte.

Marina.

Og hvis de skulle, vil jeg flygte med ham.

Dogen.

Det kan ej ske; og hvorhen vil I flygte?

Marina.

Jeg ved ej, agter ej; til Syrien,
Ægypten, Ottomannen, allevegne,
hvor vi ulænkebundne ånde kan,
og leve uomgivne af spioner,
ej under statsinkvisitorers bud.
Dogen.
Hvad! du en renegat til mand vil have?
Ham gøre til forræder?

Marina.

Han er ingen;

forræderen er staten, som forstøder
dens bedste, kækkeste! Det allerværste
forræderi er tyranniet; tror du,
at ingen uden undersåtten er
oprører? Fyrsten, der forsømmer, eller
der krænker tillid, er langt mere ransmand
end røverhøvdingen.

Dogen.

Sligt troskabs brud

kan jeg mig ej bebrejde.

Marina.

Nej, du agter,
du lyder love, der gør gamle Dracos
i sammenligning til en nådelov.

Dogen.

Jeg loven fandt; jeg har ej givet den;
var jeg en undersåt, jeg turde finde
de stykker eller dele, der sig egned
til rettelse; men som en fyrste aldrig
jeg ville for mit huses skyld forandre
den lovbog, vore fædre efterlod.

Marina.

Har de det gjort til deres børns fordærv?

Dogen.

Venedig under slige love sig
har rejst til, hvad det er; en stat i dåd,
og år og magt, og lad mig føje til,
i ære, thi vi har haft romersjæle
blandt os, medbejlerske af alt, hvad os
historien har efterladt om Rom
og om Karthago i de bedste dage,
da folket hersked ved senater.

Marina.

Heller
sig: sukked under barske oligarker.

Dogen.

Måske! men undertvang dog verden. I
en sådan stat er enkelt mand, han være
den rigeste af tilladt rang, han være
den ringeste, og navnløs, lige intet,
når politik, der uigenkaldelig
fremstunder til ét herligt mål, må holdes
i kraft.

Marina.

Det siger, at I mere hertug,
end fader er.

Dogen.

Det siger, jeg er borger,
end mer end begge. Hvis i mange sekler
vi havde ej af slige borgere
haft tusinder, og, håber jeg, bestandig
vil have dem, Venedig ej var stad.

Marina.

Forbandet er den stad, hvor lovene
naturens kvæle vil!

Dogen.

Og havde jeg
så mange sønner end, som jeg har år,
dem alle ville jeg hengivet, ikke
foruden følelse, men givet dem
til statens tjeneste, til at fuldbyrde
dens ønsker, være sig til søs, i felten,
om så det være måtte, som det, ak

desværre været har, til ostrakismus,
forvisning, lænker, eller hvad dem værre
besluttes måtte.

Marina.

Dét patriotisme!
Det synes mig det værste barbari.
Lad mig min mand opsøge; næppe vil
med hele deres avindsyge dog
de vise Dieci føre sådan krig
med en afmægtig kvinde, at de nægter
et øjeblik mig adgang til hans fængsel.

Dogen.

Det jeg på mig vil tage, at befale,
du skal indlades.

Marina.

Og hvad skal jeg sige
Foscari fra hans fader?

Dogen.

Sig, at han
adlyder lovene.

Marina.

Og intet mer?
Vil I ej se ham, før han går herfra?
Det sidste gang tør blive.

Dogen.

Sidste gang!
Min dreng! den sidste gang! da jeg skal se

mit sidste barn! Sig ham, at jeg vil komme.

Tredje akt

Første scene

Foscari *(alene)*.

Ej lys, hint svage glimt undtagen, der
mig viser mure, som gentog mig aldrig,
undtagen sørgelyd, lang fængslings suk,
og trin af fødder, jernet klirred på,
dødsstøn, fortvivlelsens forbandelser.
Og dertil dog kom jeg tilbage til
Venedig; skønt med nogen svag forhåbning,
at tiden, der opslider marmor, havde
slidt hadet bort af hjerterne; men jeg
ej kendte dem, og her må jeg fortære
mit eget, der slog aldrig for Venedig,
undtagen med en rørelse, som duen
har for sin fjerne rede, når den højt
i luften hvirvler på sin hjemvej for
at hilse dunløs yngel. Hvad er det

(nærmer sig væggen:)

for bogstaver, som der står kradsede
langs ubevægelige mur. Vil glimtet
tillade mig at eftergranske dem?
Ak, navnene af mine arme formænd
på dette sted, fortvivlelsens dagbøger,
De korte ord af sorg, der var for stor

til mange. Dette stenblad indeholder,
som gravskrift, deres livs historie,
og på hans fængslsvæg den arme fanges
fortælling er indgravet, som en elskers
erindringer i bark af ranke træ,
som bærer hans og hans tilbedtes navn.
Ak, jeg genkender nogle navne, der
var mig velkendte, skæmmede, som mit,
hvad jeg vil føje til, som passeligst
for slig en krønike, der blot kan læses,
som skrives af elendige.

(Indgraver sit navn.)

(En familiar kommer ind.)

Familiar.

Her bringer
jeg levnedsmidler.

Foscari.

Jeg dig beder, sæt det!
Jeg hungrer ikke mer; men mine læber
er tørre. Vandet –

Familiar.

Her!

Foscari.

Jeg takker, jeg
er bedre.

Familiar.

Man mig har befalt at sige,

at eders videre forhør er udsat.

Foscari.
Til når?

Familiar.
Det ved jeg ikke; og er min
befaling, eders ædle frue skal
indlades.

Foscari.
Ak, de da formildes! Jeg
var ophørt det at håbe. Det var tid.

Marina *(kommer)*.
Min højest elskte!

Foscari.
Min trofaste kone!
Min ene ven!

Marina.
Vi vil ej skilles mere.

Foscari.
Hvorledes, du et fængsel ville dele?

Marina.
Ja! Pinebænken, graven, alt med dig!
Men graven sidst af alt; thi der vi skal
ej vide af hinanden; dog jeg den
vil dele, alle ting, undtagen ny
adskillelse; det alt for meget er,
at jeg den første overlevet har.

Hvor går det dig? Hvorledes er det med
de pinte lemmer! Ak! hvi spørger jeg?
Din bleghed –

Foscari.

Det er glæden over, dig
at se igen så snart og så uventet,
der har tilbagesendt mit blod til hjertet,
og mine kinder efterladt som dine.
Thi, min Marina! også du er bleg.

Marina.

Det mulmet er af denne evige hule,
der aldrig kendte solglimt, og det gustne
sælsomme skær af familiarens kerte,
der synes mer i slægt med mulm end lys,
i det den låner fængselsdunsterne
sin harpikssmag, der alt omtåger, hvad
vi stirrer på, selv dine øjne. Nej!
Ej dine øjne! Nej de tindrer! Hvor
de tindrer, o!

Foscari.

Og dine; men jeg blindes
af kerten.

Marina.

Som jeg ville uden den.
Har du her kunnet se?

Foscari.

Først ingen ting.

Men tid og vane mig fortrolighed
har lært med, hvad var mørke; og grå skumring
af slige glimt, der glider gennem revner,
som vindene har gjort, var mine øjne
mer venlige, end fulde sol, når den
forgylder overdådigst andre tårne
end mit Venedigs; men et øjeblik,
før du kom hid, var jeg i færd at skrive.

Marina.

Og hvad?

Foscari.

Mit navn; se! det er her, indført
næst efter hans, som her min formand var,
hvis ellers fængsels årstal siger sandhed?

Marina.

Og hvad om ham?

Foscari.

De mure er tavse
om mandens endeligt; de synes blot
at give lumske vink derom. Ej tårnes
så stærke mure nogen tid histoppe,
undtagen over døde eller dem,
der snart skal være det? Du spørger: Hvad
om ham? – Og hvad om mig? der snart kan spørges
med lige svar, med tvivl, og rædsom gisning,
med mindre du mit eventyr fortæller.

Marina.

Jeg tale! jeg om dig!

Foscari.

Og hvorfor ikke?
Alting skal tale da om mig; ej varigt
er tavsheds tyranni, og dølges end
begivenhederne, dog sukke af
retfærdige vil hvert ligklæde sprænge
om graven end er levende. Jeg tvivler
ej om mit minde, kun om livet; intet
af begge frygter jeg.

Marina.

Dit liv er frelst.

Foscari.

Og frihed?

Marina.

Den må sindet skabe sig.

Foscari.

Det har en ædel klang; men det er klang;
musik, højst udtryksfuld, men alt for flygtig.
Vort sind er meget, men ej alt. Mig sindet
har hærdet til at tåle dødens fare,
og virkelige pinsler, meget værre
end død, hvis død dyb dvale er, og uden
et suk, skønt med et skrig, der dommerne
før gjorde skam med mig; men ikke er
det alt; thi der er smerteligere,

som denne liden fangekælder, hvor
jeg mange år tør ånde.

Marina.

Ak og denne
så liden fangekælder er alt, hvad
tilhører dig af dette vide rige,
hvis fyrste er din fader.

Foscari.

Denne tanke
knap ville styrke mig den at udholde.
Min dom er almen; mange er i fængsler,
men intet er som mit, så nær min faders
palads; men stundom hæves da mit hjerte;
og håb vil strømme langs de småglimt lys,
befolkede med støvatomer, der
os skænker al vor dag; thi når jeg
undtager slutterfaklen, og forvildet
ildflue, der den sidste aften hastigt
af hin uhyre edderkop blev fanget,
jeg aldrig noget så her, ligt en stråle.
Ak, vel jeg ved, om sindet os kan holde
i vejret eller ej; jeg har det sind,
og har det vist for mænd; i ensomhed
det synker; skabt til selskab er min sjæl.

Marina.

Jeg hos dig være vil.

Foscari.

O, var det så!

Men det de aldrig tilstod – ej vil tilstå,
jeg ene være skal; ej mennesker,
ej bøger, disse lyvelignelser
af lyvemennesker. Jeg bad endog
om disse deres arts omrids, de kalder
historie, årbøger, hvad du vil,
folk efterlader dem, som skildringer,
og de mig nægtedes; så disse mure
har været min studering; mere tro
afbildinger af den venetianske
historie, med alle deres tomter,
og fæle pletter, end den hal ej langt
herfra, der højt opløfter hundreder
af doger, deres dåd og deres årstal.

Marina.

Jeg kommer dig udfaldet at berette
af deres sidste rådslag om din dom.

Foscari.

Jeg ved det, se!

(Han peger på sine lemmer, som vidner om den mishandling, han har lidt.)

Marina.

Nej, nej! Ej mer om det;
selv de formildes fra den grusomhed.

Foscari.

Hvad da?

Marina.

Du går til Candia tilbage.

Foscari.

Så er mit sidste håb forbi. Jeg kunne
udholde fængslet, thi det var Venedig.
Jeg kunne udstå pinslerne; der noget
var i min fødeluft, som hævede
min ånd, lig skibet, der på oceanet
af stormene omtumles, men bestandig
på høje bølger vandrer stolt, og holder
sit håb; men hist på denne slavers
og fangers, og vantros bandlyste ø,
lig strandet vrag, selv sjælen synes mig
at muldne hen i brystet, og jeg skal
dø stykkevis, om jeg tilbagesendes.

Marina.

Og her!

Foscari.

På engang, og på bedre måde,
thi kortere! hvad? vil de nægte mig
min faders grav, såvel som hjem og arv?

Marina.

Min mand! jeg ansøgt har om at ledsage
dig bort herfra, og ej så håbløs. Denne
din kærlighed for utaknemmeligt
tyrannisk land, er lidenskab, og ej
patriotisme; hvad mig angår, når
blot dig jeg kunne se med roligt åsyn,

og nyde luftens, jordens søde frihed.
Ej tvisted jeg om himmelstrøg og egne.
Ej denne klynge af paladser og
af fængsler er et paradis; dens første
beboere var usle landsforviste.

Foscari.

Vel ved jeg det, hvor usle.

Marina.

Dog du ser,
hvorledes fra de ved tartarerne
bandlystes hid til disse saltets øer;
den gamle sjælekraft, alt, hvad der var
af Rom tilbage dem til arv, her gradvis
har skabt et havets Rom. Og skal et onde,
så tit der leder til det gode, dig
nedtrykke så?

Foscari.

Hvis jeg var gået ud
af eget land, som fordums patriarker,
at søge anden egn, med deres kvæg
og fåreflokke; var jeg kastet ud,
som jøderne fra Zion, eller var
som vore fædre, af en Attila,
fra frugtbare Italien fordrevet
til golde holme, nogle tårer ville
jeg skænket fordums land, og mange tanker.
men siden vendt mig med dem, som omgav mig,
til mig nyt hjem og anden stat at skabe,

måske jeg kunne båret det; endskønt
jeg ved ej.

Marina.

Hvi ej? Millioners lod
det været har, og myriaders flere
må blive.

Foscari.

Ja! vi ikkun hører om
de overlevendes trælslid i deres
de nye lande, deres tal og held,
men hvo kan tælle hjerterne, der brast
i tavshed ved bortgangen, eller efter
afrejsen, af den sygdom, der fremkalder
de grønne fødeegne op til skue
af barske dyb med sådan spejltro lighed,
for arm landflygtigs febersyge øje,
at han kan næppe holdes fra dem at
betræde; denne melodi, der ud
af lyd og toner samler sådan næring
for sorgfuld bjergbos længselfulde vemod,
når han er fjernet fra hans snetronhimmel
af kløfter og af skyer, at han næret
af sød, men af forgiftig tanke, dør.
Du kalder dette svaghed; det er styrke,
er moder til hver ærlig følelse;
hvo elsker ej sit land, kan intet elske.

Marina.

Adlyd det da! Det sender dig herfra.

Foscari.

Det er det; ak! Det er som moderens
forbandelse! Det mærke, mig påsattes.
De landsforviste, som du taler om,
drog bort i nationer; deres hænder
opholdt hinanden undervejs: tilsammen
opsloges deres telte. Jeg er ene.

Marina.

Ej mere skal du være det. Jeg vil
gå med dig.

Foscari.

Bedste! Min Marina?
Og vore børn?

Marina.

De, frygter jeg, ved fordom
af statens afskyfulde politik,
der anser alle bånd som tråde, som
kan brydes efter dens behag, vil ej
tilstedes at gå bort med os.

Foscari.

Og kan du
forlade dem?

Marina.

Ja! vel med mangt et nag;
men jeg dem kan forlade, hvorvel børn,
at lære dig at være mindre barn;
lær heraf dine følelser at styre,

når det af pligtens herrebud forlanges
og det det første er på jord at bære.

Foscari.

Har jeg ej båret?

Marina.

Alt for meget af
tyrannisk uretfærdighed, og nok
at lære dig, ej at tilbagegyse
nu for en lod, der, sammenlignet med,
hvad du har forhen lidt, er nåde.

Foscari.

O!
du aldrig var endnu langt borte fra
Venedig, aldrig så dens skønne tårne
i en bortvigende fraliggenhed;
mens hver en skibets fure i dets spor
sig synes dybt at pløje i dit hjerte.
Du aldrig dagen så at dale blid
på dine fødespire i sit guld,
og purpurherlighed, og drømte et
forvirret syn om dem og deres, vågned
og fandt dem ikke mere.

Marina.

Jeg med dig
det dele vil. Nu lad os tænke på
vor bortgang fra højtelskte stad, da du
må, som det synes, elske den, og fra
stadsværelset, som dens erkendtlighed

indrømmer dig. For vore børn vil dogen
og mine frænder bære omsorg. Vi
må sejle inden aften.

Foscari.

Det er hastigt.
Skal jeg ej se min fader?

Marina.

Det du vil.

Foscari.

Og hvor?

Marina.

Her eller i hertuggemakket.
Han sagde ikke, hvor. Jeg ville ønske,
du kunne bære din forvisning, som
han bærer den.

Foscari.

O, last ham ikke! Stundom
et øjeblik jeg knurrer; men han kunne
ej handle anderledes nu. En ytring
af følelse, af medynk fra hans side
kun ville på hans gamle hoved Diecis
mistanke draget ned, og over mit
opdynget ondt.

Marina.

Opdynget? Og hvad kval
er da, som de dig har forskånet for?

Foscari.

Den kval, Venedig at forlade uden
at se ham eller dig, som kunne blevet
forbudet nu, som ved min forrige
forvisning.

Marina.

Det er sandt, og forsåvidt
jeg også er i statens gæld, og skal
end mere være det, når jeg os begge
ser flydende på frie bølger – bort,
bort – var det end til verdens ende,
fra et afskyet, uretfærdigt og –

Foscari.

Forband det ej! Når jeg er tavs, hvo tør
mit land anklage.

Marina.

Mennesker og engle,
myriaders blod, der stiger op til Himlen,
og slavers suk i lænker, mænds i fængsler,
og mødre, hustruer og sønner, fædre
og undersåtter, holdt i trældom af
ti skaldepander; og skønt sidst ej mindst
din tavshed. Kunne til dets fordel du
fremføre noget, hvo det ville prise
som du?

Foscari.

Lad os da, siden så må være,
os rede til vor rejse. Hvo er der?

(**Loredano** *med to familiarer.)*

Loredano *(til dem)***.**
Gå, men lad faklen blive.

Foscari.
Højstvelkommen,
højædle herre! ikke tænkte jeg,
det usle sted en slig nærværelse
hidkalde kunne.

Loredano.
Ikke første gang
jeg disse steder har besøgt.

Marina.
Ej heller
det ville blive sidste gang, hvis alles
fortjenester blev vel gengældte. Kom
I hid for os at håne, eller blive
som spejder på os, eller gidsel for os?

Loredano.
Mit hverv ej nogen er af delene,
højædle frue! Jeg til eders mand
er hidsendt, Diecis kendelse ham at
forkynde.

Marina.
Forekommet er den ømhed;
den alt er kendt.

Loredano.
Hvorledes!

Marina.

Jeg har ham
beretttet, vistnok ej så mildt, som eders
finfølenhed det ville foreskrevet,
den skånsomhed af eders meddomsmand;
men han den vidste; kommer I om tak
af os; modtag den! og herfra! Dybt nok
er dette fængselsmulm alt uden eder,
og fuldt af kryb ej mindre væmmeligt,
skønt deres sting er skikkeligere.

Foscari.

Jeg beder, fat dig! Hvortil slige ord!

Marina.

Til ham at lade vide, han er kendt.

Loredano.

Den skønne frue hævder kønnets forret.

Marina.

Jeg nogle sønner har, signor! der bedre
engang vil takke eder.

Loredano.

I gør vel,
at I dem fostrer viselig. Foscari,
I ved da eders dom?

Foscari.

Til Candia
tilbage.

Loredano.

Sendt for livstid.

Foscari.

Ikke længe.

Loredano.

For livstid, sagde jeg.

Foscari.

Og ikke længe,
gentager jeg.

Loredano.

Et år i fangenskab
på Candia, og siden frihed på
den hele ø.

Foscari.

Mig ens er begge dele!
Hin efterfrihed, og den første fængsling.
Og er det sandt, min hustru følger mig?

Loredano.

Ja, hvis hun vil.

Marina.

Hvo vandt mig denne retfærd?

Loredano.

Én, der ej fører krig med kvinder.

Marina.

Men
der undertrykker mænd. Dog lad ham have

min tak for allereneste velgerning,
jeg ville krævet eller taget af ham
og slige, som, som han er.

Loredano.

Han den modtager,
som den ham bydes.

Marina.

Lad den trives med ham!
Nu nok! ej mer.

Foscari.

Er det al eders sending?
Signor! vi har kort tid os at berede,
og ser I, at nærværelsen af eder
uroliger min frue, af et hus
med eders lige ædelt.

Marina.

Ædlere.

Loredano.

Hvorledes ædlere?

Marina.

Mer ædelsindet.
Den ædle ganger, siger vi, for at
udtrykke renhed af hans høje byrd,
så meget har jeg lært, skønt venetiansk,
som ser få heste, uden af metal,
af de venetianer, der har gæstet
Ægyptens kyst, Arabien, dens nabo!

Hvi da ej sige og, den ædle mand?
Hvis æt er noget, det i egenskaber
er mere end i år; og min, der er
med eders lige gammel, bedre er
i sin frugter! Nej! se ej så barsk,
vend om, og stir på eders stammetræer,
af løv mest grønne, og af frugter modnest,
og blues ved at finde fædre der,
der ville blues ved en sådan søn,
indgroede kolde hader!

Foscari.

Nu igen,
Marina!

Marina.

Nu igen, Marina! stedse
Marina! Ser du ej, han kommer hid,
sit had at mætte med et sidste blik
på vor elendighed; lad ham den dele.

Foscari.

Det vanskeligt vil være.

Marina.

Lettere
er intet; nu han deler den. Ja han
må bag et marmorbryn, og læbens hånsmil
tilsløre kviden; men han deler den.
Få korte sandheds ord gør Djævlens trælle
som mesteren til skamme. Jeg har prøvet
hans sjæl ét øjeblik, som inden lang tid

evindelige ild vil nå bestandig.
Se hvor han krymper sig for mig, med død
og lænker og forvisning i sin hånd.
At øje over brødre efter tykke,
det er hans våben, ej hans rustning; thi
jeg ham har gennemboret indtil kærnen
af kolde hjerte; ikke agter jeg
hans rynkebryn. Vi kan kun dø, og han
kun leve, ham den værste mellem skæbner;
hver dag ham vissere gør Fristerens.

Foscari.

Det idel afsind er.

Marina.

Lad være så?
Hvo har os gjort afsindige?

Loredano.

Lad hende
kun blive ved; det ej bekymrer mig.

Marina.

Det er usandhed. I kom hid at nyde
en hjerteløs triumf af kolde blikke
på mangehånde sorger; kom at mærke
på vore tårer, samle vore sukke,
at stirre på det vrag, hvortil I havde
en fyrstes søn, min mage, giort; kort sagt,
at træde på den faldne, en forretning,
en bøddel gyser for, som alle folk
for ham. Hvor er det lykket? Vi, signor,

er så elendige, som eders rænker
os kunne gøre, eders hævn os ønske.
Hvad føler I?

Loredano.

Hvad klipper føler.

Marina.

Trufne
af lyn; de føler ej, men ligefuldt
er splintrede. Foscari kom! Nu lad
os gå, forlade den misgerningsmand,
den ene passende beboer af
en sådan celle, som han ofte har
besat, men aldrig passelig, før han
skal ruge ene selv deri.

(Dogen træder ind.)

Foscari.

Min fader!

Dogen.

Jacopo, o min søn! min søn!

Foscari.

Endnu
min fader! o hvor længe er det siden,
jeg hørte dig mit navn, vort navn at nævne?

Dogen.

Min dreng! o kunne du kun vide.

Foscari.

Sjældent

jeg kun har knurret, herre!

Dogen.

Alt for meget

jeg føler, at du har ej.

Marina.

Doge! Se!

(Hun peger på Loredano.)

Dogen.

Jeg ser det menneske; hvad mener du?

Marina.

Forsigtighed.

Loredano.

Da dette er den dyd,
den ædle frue selv udøver mest,
hun handler vel at anbefale den.

Marina.

Det, usling! ej er dyd, men politik
af dem, med magt der tvungne færdes må
med lasten. Jeg, som slig den anbefaler,
som jeg det ville til den mand, hvis fod
var på en hugorms vej.

Dogen.

Min datter, det
er overflødigt, Loredano har

jeg længe kendt.

Loredano.

I bedre tør ham kende.

Marina.

Ja! værre han ej kunne.

Foscari.

Fader! lad
ej disse vore afskedstimer spildes,
idet vi lytter til bebrejdelser,
som intet gavner! Er – er virkelig
det da vort sidste møde?

Dogen.

Søn! du ser
mit hvide hår.

Foscari.

Og føler jeg tillige,
mit bliver aldrig hvidt; omfavn mig fader!
Jeg altid elsked eder; aldrig mer
end nu! O se til mine børn, til børn
af eders sidste barn! De være eder
alt, hvad han engang var, og aldrig være,
hvad han er eder nu! Må jeg ej også
se dem?

Marina.

Nej! ikke her!

Foscari.

De allevegne

en fader skulle se.

Marina.

Jeg ville, at
de deres fader skulle se et sted,
der blanded deres ømhed ej med frygt,
at isne deres unge blod i sit
naturløb; de er vel opfødte, de
sov sødt, og vidste ej, at deres fader
var blot en jaget fredløs. Vel jeg ved,
en dag hans skæbne deres arv vil blive;
men lad den ene blive deres arv,
ej deres nutids del. Skønt levende
til kærlighed, er deres sanser vågne
for skræk; og disse fule dunster og
hin tykke grønne bølge hist, der flyder
henover stedet, hvor vi står – en celle,
så dybt henunder vandets spejl – der sender
sin pestilens igennem hver en revne,
dem turde slå; det er ej deres luftkreds;
skønt I – og I – og fremfor alle, som
den værdigste – I, ædle Loredano!
tør uden skade ånde den.

Foscari.

Det havde
jeg ej betænkt, men giver efter. Jeg da
skal rejse uden dem at møde?

Dogen.

Nej!

De eder vente skal i mit gemak.

Foscari.

Og må jeg samtlig efterlade dem?

Loredano.

Det må I.

Foscari.

Ikke én?

Loredano.

De er nu statens.

Marina.

Jeg troede, at de havde varet mine.

Loredano.

I alle moderlige ting de er det.

Marina.

Det er i alle smertelige ting.
Hvis de er syge, vil de overlades
til mig at pleje, hvis de skulle dø,
til mig at jorde og at sørge; men
ifald de lever, skal de være eder
soldater, senatorer, slaver, lands-
forviste, hvad I vil, og er de piger
med medgift, adels brude og bestikkelser!
Så sørger stat for sønner og for mødre!

Loredano.

Sig timen nærmer, vinden nu er gunstig.

Foscari.

Hvoraf ved I det her, hvor livlig vind
i al sin brusefrihed aldrig blæser?

Loredano.

Den var det, da jeg kom, galejen flyder
et bueskud fra Riva di Schiavonis.

Foscari.

Jeg beder, fader, gå foran, for at
berede min børn at se en fader.

Dogen.

Vær fast, min søn!

Foscari.

Jeg vil bestræbe mig.

Marina.

Tag afsked med forhadte fængsel i
det mindste, og med ham, hvis gode omsorg
til dels I skylder forbigangne fængsling.

Loredano.

Og den nærværende befrielse.

Dogen.

Han taler sandt.

Foscari.

Ustridig, men det er
et lænkeskifte til mer tunge lænker,
jeg skylder ham; det ved han, ellers havde
han ikke søgt at veksle dem! Men jeg

bebrejder ikke.

Loredano.

Tiden haster, herre!

Foscari.

Ak! lidt jeg tænkte, så senfærdig at
forlade sligt et opholdssted. Men når
jeg føler hvert et skridt, jeg gør, endog
fra denne hule, er et skridt bort fra
Venedig, skuer jeg tilbage selv
på disse mørke, våde vægge og ...

Dogen.

Dreng, ingen tåre!

Marina.

Lad dem flyde fort;
han ikke græd på pinebænken, sig
til skam, og de ham ej kan nu beskæmme.
De lette vil hans hjerte – dette alt
for ømme hjerte, og jeg finde skal
en time at borttørre dem, hvis ej,
tilføje mine. Nu jeg kunne græde,
men vil ej så fornøje denne usling.
Lad os gå bort! Vær vor vejviser, doge!

Loredano *(til familiaren)*.

Kom hid med faklerne.

Marina,

Ja, lys for os
som til en jordefærd, med Loredano

i sorg som arving.

Dogen.

Søn! Du er afmægtig;
tag denne hånd.

Foscari.

Ak! må sig ungdom støtte
på alderdom? og jeg, som skulle være
en støttestav for eders!

Loredano.

Tag min hånd!

Marina.

Foscari, rør den ej! den dig vil stikke!
Signor! til side; og vær sikker på,
at hvis ét eders håndtag ville rejse
os af det svælg, som vi er sunket i,
ej hånd af vore straktes det i møde.
Foscari! tag den hånd, dig altret gav,
ej frelse kunne den, men tro skal støtte.

Fjerde akt

Første scene

(En hal i hertugpaladset. ***Loredano. Barbarigo.****)*

Barbarigo.

Og har I tillid til et sådant forslag?

Loredano.

Det har jeg.

Barbarigo.

Det er i hans alder hårdt.

Loredano.

Sig heller: kærligt, ham for statens sorger
at lette.

Barbarigo.

Det hans hjerte knuse vil.

Loredano.

Ej alderdom et hjerte har at knuse.
Han så sin søns halvt knust; undtager jeg
et gys af følelse i fængselet,
han svigted aldrig.

Barbarigo.

I udseende,
tilstår jeg, aldrig; men jeg stundom ham
har set i en så trøstløs rolighed,

at mest højrøstet smerte havde intet
indvortes at misunde ham. Hvor er han?

Loredano.

I hans del af paladset med hans søn
og med Foscariernes hele æt.

Barbarigo.

At tage afsked.

Loredano.

Sidste afsked, som
han snart skal tage med sit hertugdømme.

Barbarigo.

Når går hans søn ombord?

Loredano.

Ret snart, når dette
langvarige farvel er taget. Det
er tid at minde dem igen.

Barbarigo.

Lad være!
Afknap ej deres øjeblik.

Loredano.

Jeg ikke.
Nu vi for vore haver højere
forretning. Denne dag af gamle doges
regering skal den sidste blive, som
den første dag af sønnens sidste lands-
forvisning. Det er hævn!

Barbarigo.

I mine tanker
for dyb.

Loredano.

Den mådeholden er; ej liv
for liv engang; som er fra arildstid
fastsat til gengældsregel. De mig skylder
endnu min faders og farbroders.

Barbarigo.

Nægted
ej dogen det med kraft?

Loredano.

Ustridig.

Barbarigo.

Og
mistanken ej hos eder rokkedes?

Loredano.

Nej!

Barbarigo.

Men hvis hans afsættelse nu skulle,
ved vor forenede indflydelse
i rådet, finde sted, da må det ske
med al ærbødighed, der skyldes til
hans år, hans embedsstilling, hans bedrifter.

Loredano.

Al den ceremoni, I vil, så snart
kun tingen sker. I gerne må for mig

afsende Rådet knælende til ham,
som Barbarossa kom til paven, at
bønfalde ham, den artighed at have,
at takke af.

Barbarigo.

Hvad om han ikke vil?

Loredano.

Da kårer vi en anden, og ham gør så
til intet.

Barbarigo.

Har vi lovens medhold her?

Loredano.

Hvad love? Dieci ere love, og
var de det ej, vil jeg lovgiver være
i denne sag.

Barbarigo.

På eders eget ansvar?

Loredano.

Her intet er. Jeg siger eder, så
vor fuldmagt er.

Barbarigo.

Men han alt tvende gange
har søgt tilladelse at takke af,
og tvende gange det afsloges ham.

Loredano.

Desbedre grund, det at tilstå den tredje.

Barbarigo.

Usøgt.

Loredano.

Det viser, hvad hans forrige
ansøgninger har gjort for indtryk; var de
af hjertet, han taknemmelig må være,
hvis ej, det straffe vil hans hykleri.
Kom, de er samlet nu; lad os gå til dem.
Vær denne ene gang fast i dit forsæt,
jeg har belavet mig på grunde, der
vil ej undlade at bevæge dem,
og at bortskaffe ham. Da deres tanker
og formål er ransagede, kom ej
med eders vante skrupler os at lære
udsættelse, og alt vil lykkes.

Barbarigo.

Kunne
jeg være sikker blot, det ej er forspil
til slig forfølgelse af faderen,
som der er overfaldet sønnen, ville
jeg understøtte eder.

Loredano.

Han er tryg,
jeg siger dig. Hans fire snese år
og fem kan slæbe hen, så længe han
kan trække dem; det kun hans trone er
der sigtes efter.

Barbarigo.

Men afsatte fyrster
højst sjældent lever længe.

Loredano.

Mænd på firs
end sjældnere.

Barbarigo.

Og hvi ej vente de
få år?

Loredano.

Fordi vi længe nok har ventet,
og han har levet længere end nok!
Nu kom! i råd!

(De går.)

*(**Memmo. En senator.**)*

Senator.

En indkaldelse
til Dieci; og hvorfor?

Memmo.

Det Dieci ene
besvare kan; de er sjældent vante
at lade deres idræt foregribe
ved foreløbigt udråb af dets formål –
vi ere indkaldte, det er nok.

Senator.

For dem,

men ej for os. Jeg vide vil, hvorfor?

Memmo.

Ret straks I ved, hvorfor, hvis I adlyder;
hvis ej, vil I ej mindre vide, hvi
I skulle have lydet.

Senator.

Jeg ej mener
at sætte mig mod dem, men –

Memmo.

I Venedig
er 'men' forræder. Men mig ingen 'men'ner!
Med mindre I vil over broen, som
kun få tilbagekommer.

Senator.

Jeg er tavs!

Memmo.

Hvi så tvivlrådig? Dieci har os kaldet
til hjælp ved deres rådslag fem og tyve
patricier af Rådet – I er én
og jeg en anden – og mig synes, begge
er hædrede ved valget eller loddet,
som bringer os blandt så anselig
forsamling.

Senator.

Sandt! jeg siger intet mer.

Memmo.

Som vi har håb, signor – og alle kan

med ære – det vil sige, alle kan
af ædel byrd – sig gøre håb en dag
at blive selv af Dieci, er det sikkert
senatets kårne tilforordnede
en visdomsskole, at således stædes,
endskønt som lærlinge, løndommene
at se.

Senator.

Lad os dem se! de uden tvivl
det er det værd.

Memmo.

Da de vort liv er værd,
hvis vi udspreder dem, de uden tvivl
er noget værd, for mig og eder i
det mindste.

Senator.

Jeg har ikke søgt et sted
i helligdommen; men da jeg er valgt,
skønt mod min vilje således valgt,
jeg skal min pligt opfylde.

Memmo.

Lad os ej
de sidste være, Diecis kald at lyde.

Senator.

Ej alle end er mødte; men heri
er jeg af eders tanker; vi går ind.

Memmo.

De tidligste er de velkomneste
i alvorsråd; ej vi det mindst vil være.

(De går ind.)

(Dogen. Jacopo Foscari. Marina.)

Foscari.

O fader! skønt jeg må og vil bortdrage;
dog – dog – jeg beder eder mig udvirke,
jeg engang til mit hjem igen må vende,
så fjern end tiden sættes. Lad det være
et tidspunkt som et vartegn for mit hjerte,
med hvilken straf, de lyster at tilføje,
men lad mig komme blot tilbage!

Dogen.

Søn!
Jacopo! gå og lyd vort lands befaling!
Det ej anstår os at se videre.

Foscari.

Men altid må jeg se tilbage! Jeg
dig beder – tænk på mig!

Dogen.

Ak! du var stedse
mig kærest af mit afkom, da det var
talrigere, kan det ej være mindre,
nu da du er den sidste. Men hvis staten
begærte den opgravne aske landlyst
af dine trende ædle brødre, nu

i jorden, svæved deres skygger end
omkring mig trøstesløse, at forhindre
den handling, måtte jeg ej mindre lyde
en pligt højt over hver en pligt.

Marina.

Min mand!
lad os bortile! dette kun forlænger
vor sorg.

Foscari.

Men vi endnu er ikke kaldte;
galejens sejl ej hejsede. Hvo ved!
Sig vinden tør forandre.

Marina.

Var end så;
det deres hjerter ej forandre vil,
og ej din lod. Galejens årer snart
vil klare havnen.

Foscari.

O, I elementer!
hvor er eders storme nu?

Marina.

I hjertet
af mennesken! Ak! vil dig intet stille!

Foscari.

End aldrig sømand sendte sin skytshelgen
slig bøn om lykkelig og venlig luftning,
som jeg påkalder eder, I min stads

skytshelgene, der ikke elsker den
med mere hellig kærlighed, end jeg,
at piske adriatiske bølger op
fra dybet, vække stormens enehersker,
nordvinden, indtil søen kaster mig
tilbage på min egen strandbred, som
et sønderflaget lig på nøgne Lido,
hvor jeg kan blandes med det sand, de hegner
mit elskte land, som jeg ej mer skal se.

Marina.
Og ønsker du ved din side der?

Foscari.
Nej! nej! nej! ej for dig! for gode! ømme!
Du leve længe, for at være moder
for disse børn, din ømme troskab røved
en sådan støtte for en tid. Men for
mig selv alene; alle himlens vinde
ad bugten hyle ned, og slide skibet,
indtil søfolket blegnende henvender
fortvivlet øjnene på mig, som fordum
phænicerne på Jonas, nu mig kaste
ud fra dem, som et offer, bølgerne
at tilfredsstille. Bølgen, mig afliver,
mer ynksom være vil end mennesker,
og bære mig, død, men dog bære mig
hen til en hjemmets grav af fiskers hånd
på øde strand, der, af dens tusind vrag,
så sønderslidt end aldrig modtog noget,
som dette hjerte da vil være. Men

hvi brister det da ej? Hvi lever jeg?

Marina.

Med tiden, håber jeg, dig at opmande,
at mestre slig unyttig lidenskab.
Hidtil du var en lidende, men ej
en lydelig. Nu! hvad er dette mod,
hvad du har lidt i tavshed? Fangenskab
og pinsel!

Foscari.

Dobbelt, trefold, tifold pinsel!
Men du har ret; det må udholdes! Fader,
giv din velsignelse!

Dogen.

O måtte den
dig bringe gavn! du har den ej desmindre.

Foscari.

Tilgiv!

Dogen.

Og hvad?

Foscari.

Min arme moder, at
hun fødte mig, og mig, at jeg har levet,
og eder selv, som jeg tilgiver eder
for livets gave, I tildelte mig
som fader.

Marina.

Og hvad har du gjort?

Foscari.

Jeg, intet.

Jeg min erindring ej bebyrde kan
med meget, uden sorg; men jeg har været
så, uden for den fælles lod, afstraffet
og hjemsøgt, at jeg må nødvendig tænke,
at jeg var ond. Hvis så er, gid da det,
jeg her har lidt, mig fri fra lignende
herefter.

Marina.

Frygt du ej! Det er bevaret
til dine undertrykkere.

Foscari.

O, lad
mig håbe, nej!

Marina.

Hvad? håbe: nej!

Foscari.

Jeg kan
ej ønske dem alt det, de mig har påført.

Marina.

Alt! de fuldendte djævle! tusindfold,
den orm, som aldrig dør, fortære dem!

Foscari.

De angre tør.

Marina.

Og hvis de gør det, Himlen

ej djævles sene anger vil modtage.

(En uffizial og vagt kommer ind.)

Uffizial.

Signor! nu båden er ved kysten,
vinden sig rejser, vi er rede eder at
ledsage!

Foscari.

Jeg til at ledsages. Fader,
end éngang eders hånd!

Dogen.

Tag den! ak, hvor
din egen ryster!

Foscari.

Nej! I tager fejl,
det eders egen er, som ryster, fader!
Farvel!

Dogen.

Farvel! er ellers nogen ting?

Foscari.

Nej, intet! *(Til uffizialen:)* Lån mig eders arm, signor!

Uffizial.

I blegner! lad mig støtte eder! O,
end blegere! O, kom og hjælp! lidt vand!

Marina.

Han dør!

Foscari.

Nu! jeg er færdig; mine øjne
så sælsomt svimler. Hvor er døren?

Marina.

Bort!
Lad mig ham støtte, min højtelskte! Gud!
hvor svagt hans hjerte slår, og pulsen!

Foscari.

Lyset!
Er dette lyset? Jeg er svag.

Uffizial *(byder ham vand)*.

Måske
han kommer sig i luften.

Foscari.

Derpå jeg
ej tvivler; fader! kone! eders hænder!

Marina.

Død er der i det klamme, kolde håndtag!
Gud! min Foscari! hvordan er det?

Foscari.

Godt!

(Han dør.)

Uffizial.

Det er til ende!

Dogen.

Han er fri!

Marina.

Nej! nej!

Han er ej død; der end må være liv
i dette hjerte; han ej kunne så
forlade mig.

Dogen.

Min datter!

Marina.

Stille, gamle!

Jeg er ej datter nu! Du har ej søn!
Foscari!

Uffizial.

Vi må bringe liget bort.

Marina.

Rør det ej, fængselsniddinger, hvis lumpne
forretning ender med hans liv, og går ej
over mord; end ikke efter eders
mordlove. Overlad hans levninger
til dem, som ved at ære disse.

Uffizial.

Jeg

må underrette Signoria, og
erfare dets befaling.

Dogen.

Underret

De Signoria fra mig, dogen, de
ej magt har mere over denne aske;

imens han leved, var han deres, som
sig bør en undersåt – nu er han min,
min hjerteknuste dreng!

(Uffizialen går.)

Marina.

Og jeg må leve!

Dogen.

Marina! Dine børn, de lever!

Marina.

Rigtigt,
De lever, mine børn! Og jeg må leve
dem at opdrage til at tjene staten,
og dø, som deres fader døde! O!
Hvor var ufrugtbarhed den bedste af
velsignelserne i Venedig! Gid
min moder havde været så!

Dogen.

O, mine
ulykkelige børn!

Marina.

Hvad! I det føler
omsider? Hvor er statens stoiker?
Dogen (kaster sig ned ved liget).
Her!

Marina.

Græd I kun! Jeg troede ikke,
I havde tårer! I har puget på dem,

indtil de er unyttige! men græd kun,
han aldrig mer skal græde; aldrig mere!

(***Loredano*** *og* ***Barbarigo*** *kommer ind.)*

Loredano.

Hvad her?

Marina.

Ah! Djævlen kommer at forhåne
den døde; bort, kødklædte Lucifer!
Den grund er hellig! Nu en martyrs aske
her hviler, som det gør til helgenskrin.

Barbarigo.

Vi, frue! vidste ej den sørgelige
begivenhed, men kom her blot på vejen
fra rådet.

Marina.

Gå!

Loredano.

Vi søgte dogen.

Marina.

Han

(peger på dogen ved sønnens lig)

er sysselsat, se, med den syssel, I
besørget har til ham. Er I tilfreds?

Barbarigo.

Vi ej afbryde vil en faders sorger.

Marina.

Nej, I kun volder, så forlader dem.

Dogen *(rejser sig)*.

Signori! Jeg er færdig.

Barbarigo.

Nej! ej nu!

Loredano.

Dog var det vigtigt.

Dogen.

Var det så, jeg kan
ikkun gentage: jeg er færdig.

Barbarigo.

Det ej
skal ske just nu, om så Venedig raved
som et brøstfældigt skibsvrag over dybet.
Jeg ærer eders sorg.

Dogen.

Jeg takker eder.
Ifald de tidender, I bringer mig,
er onde, I kan sige dem; mig intet
kan røre mer end ham, du ser på dér.
Hvis de er gode, da sig frem! I tør
ej frygte, de skal glæde mig.

Barbarigo.

Jeg ville
de kunne det!

Dogen.

Jeg talte ej til eder
men Loredano; han forstår mig.

Marina.

Ah!
Jeg tænkte nok, at så det ville ske.

Dogen.

Hvad mener du?

Marina.

Se! der begynder blod
at flyde fra Foscaris døde læber;
lig bløder, når dets morder er til stede.

(Til Loredano:)

Du feje morder efter lov! betragt,
hvor døden selv bær vidne om din udåd.

Dogen.

Mit barn! det er en sorgens fantasi.

(Til opvarteren.)

Bring liget bort. Behager I, signori!
Jeg eder om en time høre vil.

(Dogen, Marina og opvarterne med liget går.)

Barbarigo.

Han ikke nu må foruroliges.

Loredano.

Han sagde selv, at intet kunne volde

ham uro mere.

Barbarigo.

Det er ord; men sorg
er ensom, og at bryde ind på den
barbarisk.

Loredano.

Sorgen æder på sit enrum
og intet kan den mer afdrage fra
dens sørgesyner af en anden verden,
end at genkaldes øjeblik til denne;
de sysselsatte har ej tid til tåre.

Barbarigo.

Og derfor ville du fra denne olding
al syssel tage?

Loredano.

Sagen er besluttet.
Med Dieci Giunta den har gjort til lov.
Hvo skal modstå den?

Barbarigo.

Menneskelighed.

Loredano.

Fordi hans søn er død?

Barbarigo.

Og end ujordet.

Loredano.

Hvis vi det havde vidst, da loven blev

vedtaget, kunne dette have udsat
antagelsen; men hindrer den ej nu,
da det vedtaget er engang.

Barbarigo.

Jeg ej
samtykker.

Loredano.

I har samtykt alt, hvad der
er væsentligt; nu overlad mig resten!

Barbarigo.

Hvi trænge nu på hans aftakkelse?

Loredano.

Private lidenskabers følelser
må ej afbryde offentlige tarv;
hvad staten sætter fast i dag, ej, før
i morgen, må tilsidesættes for en
naturlig hændelse.

Barbarigo.

I har en søn.

Loredano.

Jeg har – og jeg har haft en fader!

Barbarigo.

Stedse
så uforsonlig?

Loredano.

Stedse!

Barbarigo.

Men lad ham
sin søn begrave, før vi presser ham
ediktet på.

Loredano.

Lad ham til live kalde
min fader, og farbroder – jeg samtykker.
Mænd, gamle mænd endog kan være eller
kan synes være hundred sønners fædre,
men kan ej vække en atom af deres
forfædre op af jorden. Ofrene
er ikke lige; han har set hans sønner
at dø naturlig død; jeg mine fædre
af voldsomme og løndomsfulde syger.
Jeg brugte ingen gift, jeg underkøbte
ej listig mester i fordærvelige
helbredekunst, dem at forkorte vejen
til evig lægedom. Hans sønner, og
han havde fire, er døde, uden
at jeg kvaksalvede med lumpne midler.

Barbarigo.

Og er du vis på, at han brugte disse?

Loredano.

Aldeles vis.

Barbarigo.

Og desuagtet synes
han idel åbenhjertighed.

Loredano.

Så syntes
han for ej længe siden Carmagnola.

Barbarigo.

Den dømte, fremmede forræder?

Loredano.

Rigtigt.
Da efter samme nat, hvor Dieci havde,
med dogen i forening, afgjort hans
fordærv, han ved dagbrækning med en spøg
den store doge mødte, og ham spurgte,
om han ham skulle spå god dag, hvad eller
god nat? Hans Højhed svarte: vistnok havde
han haft en vågen nat, hvori (tilføjed
han med et nådigt smil) der ofte har
om eder været spørgsmål. Det var sandt;
det spørgsmål var om Carmagnolas død,
besluttet otte måneder førend
han omkom, og den gamle doge, der
ham vidste dømt, med dødeligt bedrag
ham otte lange måneder forud
tilsmiled, otte måneder af slig
skinhellighed, på firsindstyve år
det læres kun. Den kække Carmagnola
er død; så er, med sine brødre, unge

Foscari.

Jeg har aldrig smilet ad dem.

Barbarigo.

Var hin Carmagnola eders ven?

Loredano.

Han statens værge var, i årle dage
dens fjende, i sin manddom først dens frelser,
så offer.

Barbarigo.

Ak! det synes straffen for
at frelse stæder. Han, vi handler nu
imod, ej frelste blot vor egen, men
han lagde andre til dens herredom.

Loredano.

De romere, og vi dem efteraber,
en krone gav til ham, der tog en stad,
en krone gav de ham, som reddede
i slag en borger. De belønninger
er lige. Nu, ifald vi skulle ligne
de stæder, hertugen Foscari tog,
med borgerne, der dræbtes af ham, eller
formedelst ham, blev regningen ham rædsomt
imod, skønt til personlig strid indskrænket,
som mellem ham og min afdøde fader.

Barbarigo.

Er du da fast heri?

Loredano.

Hvorfor? Hvad skulle
forandre mig?

Barbarigo.

Det, som forandrer mig;
men I, jeg ved, er marmor til at gemme
en fejde. Men når alt er fuldbragt, når
den gamle mand er afsat, og hans navn
beskæmmet, alle sønner døde, og
hans slægt er undertrykt, og I og eders
er triumferende; skal I da sove?

Loredano.

Langt sødere!

Barbarigo.

Det er vildfarelse.
Det vil I finde, før med eders fædre
I sover.

Loredano.

Ikke sover de i deres
fremskyndte grave, vil ej heller, før
Foscari fylder sin. Hver nat jeg ser dem
surseende at stride om mit leje,
og pegende til hertugens palads
anfører mig til hævn.

Barbarigo.

Indbildningens
forvildelse. Der ingen lidenskab
mer genfærd-rig, og mer fantastisk er
end had; end ikke den modsatte, elskov,
der med luftbilleder befolker luften,
som denne hjertets galenskab.

(En uffizial går over scenen.)

Loredano.

Hvorhen?

Uffizial.

På hertugens befaling at fremskynde
beredelses–ceremonierne
til nys afdød Foscaris jordefærd.

Barbarigo.

Tit deres gravsted på de sidste år
har været åbnet.

Loredano.

Snart det bliver fuldt,
og lukkes kan for stedse.

Uffizial.

Tør jeg gå?

Loredano.

I tør.

Barbarigo.

Hvorledes bærer hertugen
sin seneste elendighed?

Uffizial.

Med en
fortvivlet fasthed. I nærværelse
af andre siger han kun lidet; men
jeg ser hans læber nu og da bevæges,
og engang eller to jeg hørte ham,

fra nærmeste gemak, at mumle frem
de ord: min søn! dog næppe hørligt. Jeg
må bort.

(Han går.)

Barbarigo.

Det stød vil til hans fordel hele
Venedig røre.

Loredano.

Rigtigt! Vi må ile!
Lad os de tilforordnede, der valgtes
at bringe ham consigliets beslutning,
forsamle.

Barbarigo.

Jeg for dette øjeblik
indsigelse nedlægger derimod.

Loredano.

Som I behager; ej desmindre vil
jeg derom samle stemmerne, at se,
hvis mest har vægt hos dem, min eller eders!

Femte akt

Første scene

(Dogens gemak.)

***Dogen**, og **opvartere**.*

Opvarter.

Min fyrste! Rådets sendemænd er der,
men føjer til, at hvis en anden time
var mere efter eders ønske, vil
de gøre det til deres.

Dogen.

Alle timer
mig er ens! Lad dem indtræde.

(Opvarteren går.)

Uffizial *(kommer ind)*.

Fyrste!
Jeg efterkommet har befalingen.

Dogen.

Hvad for befaling?

Uffizial.

En højst sørgelig:
Tilsige følget …

Dogen.

Rigtigt! Rigtigt! Rigtigt!

Jeg beder eder om forladelse!
Min samling mig begynder at slå fejl,
og blive meget gammel, snart så gammel
som mine år. Til nu jeg slog dem bort;
men de begynder at indhente mig.

(Deputationen kommer ind, bestående af seks af Signoria, og Diecis formand.)

Dogen.

I ædle herrer! Eders vilje?

Diecis formand.

Først rådet vidner sin deltagelse
i dogens nylige private sorg.

Dogen.

Ej mer – ej mer om det!

Formand.

Vil dogen ej
modtage ærefrygtens hylding?

Dogen.

Jeg den
modtager, som den gives. Videre!

Formand.

Da Dieci med en udvalgt Giunta fra
Senatet, fem og tyve ædelstbårne
patricier, har overvejet statens
forfatning, og det overvæld af kummer,
der dobbelt må i dette øjeblik
nedtrykke eders år, som var så længe

opofrede til eders land, de har
det fundet tjenligt, med al ærefrygt,
nu at udbede os af eders visdom,
som her ved overlæg må være enig,
frasigelse af hertugringen, som
I har så længe og ærværdig båret.
Og at bevise, de for eders år
og tjenester ej er uskønsomme,
ej kolde, føjer de en æreskænk
af tyve hundred gulddukater til,
at give eders rolighed en glans,
som sømme kan en eneherskers afgang.

Dogen.

Har jeg hørt ret?

Formand.

Skal jeg gentage det?

Dogen.

Nej! Er I færdig?

Formand.

Jeg har udtalt. Fire
og tyve timer er bevilget eder
at give svar.

Dogen.

Jeg fåer ej så mange
sekunder nødig.

Formand.

Vi vil os forføje.

Dogen.

Bliv! Fir' og tyve timer intet vil
forandre, hvad jeg har at sige.

Formand.

Tal!

Dogen.

Da jeg to gange før gentog mit ønske,
at takke af, blev det afslået mig,
og ej afslået blot, men I affordred
mig ed, at ingen tid jeg ville mere
gentage den begæring. Jeg har svoret
at dø i fuld udøvelse af de
forretninger, mit land mig kaldte her
til at udøve efter ære og
samvittighed. – Jeg kan min ed ej bryde.

Formand.

Nød ikke os at vælge en beslutning,
i savn af eders eftergivenhed.

Dogen.

At prøve, og at straffe mig, forlænger
Forsynet mine dage; men I har
ej ret mig at bebrejde deres længde,
da hver en time fædrelandets var.
Jeg færdig står, for landet at nedlægge
mit liv, som jeg for det har nedlagt ting,
mig dyrebarere end livet, men
min værdighed af hele republikken
jeg har – når den almene vilje

er åbenbar, I samtlig svar skal få.

Formand.

Os smerter sligt et svar; men intet kan
det gavne eder.

Dogen.

Jeg kan underkaste
mig alle ting, men intet vil fremskynde,
nej! intet øjeblik. Hvad I beslutter, –
beslutter det!

Formand.

Med dette svar vi da
hjemvende må til dem, som sendte os.

Dogen.

I har nu hørt mit svar.

Formand.

Vi går med al
vedbørlig ærefrygt.

(De går.)

(En opvarter kommer ind.)

Opvarter.

Min høje fyrste;
den ædle frue Marina beder om
en audiens.

Dogen.

Min tid er hendes.

Marina *(kommer ind)*.

Herre!
Er jeg besværlig? – I måske var heller
alene?

Dogen.

Alene! O! alene,
om hele verden kom omkring mig, er
jeg nu, og stedse. Men vi det vil bære.

Marina.

Vi vil det; og for deres skyld, som ere;
vil stræbe – o min mand!

Dogen.

Giv du det luft,
jeg kan ej trøste dig.

Marina.

Han kunne levet,
så skabt for huslivs blidhed, kærlig, elsket.
Kun fød i andet land, hvo så velsignet,
og så velsignende da som min arme
Foscari? Intet manglede til hans
lyksalighed, og min, undtagen ej
at være venetianer.

Dogen.

Eller søn
af fyrste.

Marina.

Ja, alt, hvad bidrager ellers

til andres ufuldkomne lykke eller
høj ærelyst, det ved en sælsom skæbne
blev dødeligt for ham. Det land og folk,
han elskede, den fyrste, som han var
den førstefødte af, og –

Dogen.

Snart ej længer
tør være fyrste!

Marina.

Hvad!

Dogen.

De haver taget
min søn fra mig, og nu de tragter efter
for længe bårne diadem, og ring.
Lad dem det dukketøj tilbagetage.

Marina.

O, de tyranner! og i slig en time?

Dogen.

Det er bekvemmest tid; en time før
jeg skulle have følt det!

Marina.

Og vil I
nu ikke huske dem det? – o en hævn!
Men han, som, var han blevet nok beskærmet,
i dette øjeblik vel turde have
gengældt beskærmelsen, kan ikke stå
sin fader bi.

Dogen.

Ej skulle han det heller
imod sit land, om tusind liv han havde
for det …

Marina.

De pinte af ham. Dette ren
patriotisme være tør. Jeg er
en kvinde; mig min mand og mine børn
var land og hjem. Jeg elsked ham, o hvor
jeg elsked ham! Jeg så ham gennemgå
en uskyldsprøve, oldtids martyrer
var gyst tilbage for; han er nu borte;
jeg, som mit blod for ham bortgive ville,
har ingen ting at give uden tårer;
men kunne jeg tilvejebringe gengæld
for hans fornærmelser! Vel! vel! Jeg har
jo sønner, som vil blive mænd.

Dogen.

Din sorg
forvilder dig.

Marina.

Jeg troede, at jeg kunne
det båret, da jeg så ham bøjes ned
af sådan undertrykkelse! ja jeg
da tænkte, at jeg heller ville se
hans lig, end fangenskab forlænget. Jeg
er straffet nu for denne tanke. Gid jeg
var i hans grav!

Dogen.

End éngang må jeg se ham.

Marina.

Kom med mig.

Dogen.

Er han –

Marina.

Nu vor brudeseng
hans kiste er.

Dogen.

Og er han jordeklædet?

Marina.

Kom gamle!

(De går.)

***Barbarigo*. *Loredano*.**

Barbarigo *(til en opvarter)***.**

Hvor er Dogen?

Opvarter.

Just gået bort
med den højædle frue, sønnens enke.

Loredano.

Hvorhen?

Opvarter.

Til værelset, hvor liget ligger.

Barbarigo.

Lad os da gå tilbage!

Loredano.

I forglemmer,
vi kan det ej. Vi har en tavs befaling
af Giunta, her at vente deres komme,
og tage del i deres hverv; de snarlig
vil efter os her være.

Barbarigo.

Og vil de
påtvinge dogen deres svar?

Loredano.

Det var
hans eget ønske, alting måtte gøres
i hast. Han svarte hurtigt, og han må
besvares så. Der på hans værdighed
er set, der sørget er for hans forfatning;
hvad vil han mere?

Barbarigo.

Dø i hertugkåben,
han kunne ikke levet længe. Dog,
jeg har mit bedste gjort at redde ham
hans hæderspost, og til det yderste
modsat mig dette forslag, skønt forgæves.
Hvi skulle almenstemmen drive mig
herhid?

Loredano.

Det sømmed sig, at nogen af
forskellig mening skulle være vidne;
at ikke falske tunger skulle hvisle,
en barsk majoritet var bange for
at få sin fremfærd set af andre.

Barbarigo.

Og
ej mindre, nødes jeg at tænke, for
mig at ydmyge for unyttige
modsætning. I er sindrig, Loredano,
i eders hævnemåder, og poetisk,
en ægte Naso i den kunst at hade.
Jeg eder, (skønt en underordnet genstand,
men had har øjne, som forstørrer), skylder,
til folie for større nidkærhed,
den ikke ønskede deltagelse
i eders Giuntas pligter.

Loredano.

Hvad? min Giuntas?

Barbarigo.

De taler eders sprog, de vogter tro
på eders nik, bifalder eders planer,
gør eders gerning. Er de ikke eders?

Loredano.

I taler uforsigtigt; godt, de høre
det ej af eder.

Barbarigo.

O! de det høre vil
en dag af tunger, lydeligere
end min, ej mindre; de har overskredet
selv deres overvættes myndighed,
og når det hænder, selv i allermest
foragtede og usle stater, vil
sig menneskeheden såret rejse, det
at kue.

Loredano.

I forgæves taler kun.

Barbarigo.

Det vil sig vise. Vore medudsendte
er der.

(Deputationen kommer.)

Formand.

Ved hertugen, vi søger ham?

Opvarter.

Han straks skal underrettes.

(Han går.)

Barbarigo.

Hertugen
er hos sin søn.

Formand.

Hvis så er, ville vi
ham unde frist, til jordefærden er

forbi. Lad os tilbagevende. Tidsnok
det er i morgen.

Loredano *(afsides til Barbarigo)*.

Nu den rige mands
uslukte helvedild på eders tunge,
uslukkelig! Jeg vil den have revet
op fra dens sladderrødder, så
I intet skal få frem, undtagen suk
igennem blod, for dette. Vise herrer!

(Højt til de andre:)

Jeg beder, værer ej for hastige.

Barbarigo.

Dog mennesker!

Loredano.

Se Dogen kommer.

Dogen (*træder ind*).

Jeg
har adlydt eders kald.

Formand.

Engang endnu
vi kommer at pådrive vor begæring.

Dogen.

Og jeg at svare.

Formand.

Hvad?

Dogen.

Mit ene svar,
I det har hørt.

Formand.

Hør I da nu den sidste
beslutning, endelig og ubetinget.

Dogen.

Til sagen! kun til sagen. Vel jeg kender
fra arildstid embedsformaliteter,
blide forspil til en ublid færd. Bliv ved!

Formand.

I er ej længer doge! I er løst
fra eders fyrsteed, som overherre;
I må aflægge eders hertugkåbe;
for eders tjenester bevilger staten
i sidste møde nævnte ærepenge.
Tre dage gives eder til at flytte,
alt under straf at se inddraget eders
private ejendom.

Dogen.

Det sidste vilkår,
jeg stolt er af at sige, ej beriged
skatkamret.

Formand.

Doge! Eders svar.

Loredano.

Francesco

Foscari! Eders svar!

Dogen.

I fald jeg kunne
det forudset, min alderdom var staten
ufordelagtig, republikkens hoved
sig aldrig ville vist så uerkendtlig,
sin høje værdighed at foretrække
for fædrelandet. Men da dette liv
så mange år har været ej unyttigt
for dette fædreland, jeg ville gerne
det helliget de sidste øjeblikke.
Men da dekretet givet er, jeg lyder.

Formand.

Hvis I de tre fastsatte dage ønsker
forlængede, vi villigt dem forlænger
til otte, som en prøve på vor agt.

Dogen.

Signor! ej otte timer; end ej otte
minutter. Her er hertugringen, og
her hertugdiademet. Adria
nu frihed har at giftes med en anden.

Formand.

Men far dog ej så hurtigt frem.

Dogen.

Signor!
Jeg gammel er, og selv, for langsomt mig
at røre, må begynde mig at røre

betids. Mig synes, jeg blandt eder ser
et ukendt ansigt. Eders navn, senator?
I efter eders drag Qvarantas formand.

Memmo.

Signor! Jeg er en søn af Marco Memmo.

Dogen.

Ah! Eders fader var min ven. Men, sønner
og fædre! Nu! Ah! – mine tjenere!

Opvarter.

Min fyrste!

Dogen.

Ikke fyrste! Fyrstens fyrster

(peger på deputat)

er dér. Bereder eder til at drage
herfra på øjeblikket.

Formand.

Hvi så hastig?
Det anstød give vil.

Dogen.

Svar I for det.
Det bliver eders sag.

(til tjenerne)

Nu, skynder eder,
der er én byrde, som jeg beder eder
at bære varligt, skønt den nu er over
al fremtids harm. Dog den jeg selv vil tilse.

Barbarigo.

Han mener sønnens lig.

Dogen.

Og kald Marina!

Min datter!

(Marina kommer.)

Gør dig færdig; andensteds
vi sørge må.

Marina.

Og allevegne.

Dogen.

Rigtigt.
Men i vor frihed, uden de skinsyge
stormandens spejdere. Signori! I
kan gå, hvad vil I mer? Vi går; befrygter
I, vi paladset skulle tage med os?
De gamle mure, tifold ældre end
jeg er, har eder tjent, så har og jeg;
og jeg og de fortælle kunne en
historie; men jeg dem ej anråber
at falde over eder; ellers styrted
de, som stenpillerne i Dagons tempel
på isralitten og filisterne
hans fjender. Sådan magt jeg tror at være
i slig forbandelse, som min, fremkaldt
af eders lige. Men, jeg ej forbander.
Farvel, signori! gid den næste doge

må være bedre end nuværende!

Loredano.

Nuværende er Piedro Malispiero.

Dogen.

Ej, før jeg skrider over disse dørtrin.

Loredano.

Sankt Marcos store klokke snart vil kime
til hans indvielse.

Dogen.

Ha! Jord og himmel!
I vil gentage denne kimen, og
jeg lever det at høre! første doge,
der for sin eftermand har nogensinde
hørt denne lyd. Mer lykkelig var min
domfældte formand, barske Faliero;
ham denne hån blev i det mindste sparet

Loredano.

Hvad, ynker I en landsforræder!

Dogen.

Nej!
De døde jeg misunder kun.

Formand.

Signor!
Hvis I er virkelig bestemt, så hurtigt
at drage bort af statspaladset, vælg
løntrappen i det mindste, der vil eder
ned til kanalens landgangssted henføre.

Dogen.

Nej! jeg nu vil nedstige ad den trappe,
hvorad jeg steg til fyrsteværdighed,
ad kæmpetrappen, på hvis brede tind
jeg blev beklædt med hertugsværdighed.
Mig bragte mine tjenester op ad
de trin; mig mine fjenders ondskab nu
vil drive ned af dem. Der jeg for fem
og tredive år blev indsat; drog ad disse
selvsamme haller, som jeg aldrig tænkte
at skilles fra, undtagen som et lig,
et lig – vel muligt – kæmpende for dem,
men ej fordrevet af medborgere.
Men kom! min søn og jeg vil gå tilsammen,
han til sin grav, og jeg til bøn for min.

Formand.

Hvordan? Så offentligt?

Dogen.

Jeg offentligt
blev valgt, jeg vil afsættes lige så.
Marina! er du rede?

Marina.

Her min arm!

Dogen.

Og her min stav! ved denne støtte vil
jeg gå herfra.

Formand.

Det må ej være; folket
det va'r vil blive.

Dogen.

Folket; intet folk
der er; det ved I vel. I ellers ikke
med det og mig således turde handle.
Der er måske en pøbelhob, hvis blikke
tør skamme eder ud; men ikke tør
de sukke eller bande eder, uden
med hjerter og med øjnene.

Formand.

I taler
i lidenskab, thi ellers –

Dogen.

I har ret;
jeg meget mer har talt, end jeg var vant.
Det er en svaghed, der var ikke min,
men må undskylde eder, da den viser,
at jeg mig nærmer til at gå i barndom,
som tør retfærdiggøre denne handling,
skøndt loven ikke gør det, eller vil.
Farvel, signori!

Barbarigo.

I skal ej gå bort,
undtagen med gelejde, svarende
til eders forrige og nutids rang.
Vi vil med skyldig ærefrygt ledsage

vor doge til hans ejendoms palads.
Sig, brødre! vil vi ej?

Adskillige stemmer.

Jo! jo!

Dogen.

I skal
ej gå af stedet – i det ringeste
ej mit følge. Jeg kom hid som fyrste;
jeg går herfra som borger; ad den samme
portal, men nu som borger; alle disse
forfængelige højtidsfærd er lave
forhånelser, der edrer hjertet kun
desmer, ved det at give gift som modgift.
Pomp er for fyrster! jeg er ingen. – Det
er usandt; jeg er fyrste, men ikkun
til disse porte! ah!

Loredano.

Tys!

(Klokken kimer.)

Barbarigo.

Det er klokken.

Formand.

Sankt Marcos klokke, der nu kimer for
udkårelsen af Malispiero.

Dogen.

Vel
genkender jeg den lyd. Jeg éngang hørte,

kun éngang, den tilforn; og det nu fem
og tredve år er siden; selv den gang
jeg ej var ung.

Barbarigo.

Sæt eder dog, I ryster.

Dogen.

Det er gravklokken for min stakkels dreng.
Mit hjerte bitterligt gør ondt.

Barbarigo.

Jeg beder
sæt eder!

Dogen.

Nej! Mit sæde her har været
en trone indtil nu. Marina, lad
os vandre.

Marina.

Gerne!

Dogen *(går få skridt og standser så)*.

Jeg fornemmer tørst.
Vil ingen bringe mig lidt vand?

Barbarigo.

Jeg!

Marina.

Jeg!

Loredano.

Og jeg!

Dogen *(tager bægeret af Loredanos hånd)*.
Jeg tager eders, Loredano, som
af den slig time passeligste hånd.

Loredano.
Og hvorfor det?

Dogen.
Der siges, vort venetianske
krystal har en så ren antipati
mod gift, at når det ringeste forgiftigt
berører det, det springer. I har båret
det bæger, og det er ej brustet.

Loredano.
Vel,
signor!

Dogen.
Så er det falsk, hvis ikke, er
I ærlig. Jeg for min del ingen tror
af delene; det er et eventyr.

Marina.
I taler vildt, og gjorde bedre i
at sætte eder, og ej gå endnu;
ak! I ser ud nu, som min mand så ud!

Barbarigo.
Han segner; hold ham! snart! en stol! o hold ham!

Dogen.
Den klokke kimer fort! Lad os herfra!
Min hjerne er i ild.

Barbarigo.

Jeg beder eder,
hvil eder på os!

Dogen.

Nej! en fyrste skal
dø stående! Min arme dreng! til side
med eders arme! denne klokke!

(Synker sammen, og dør.)

Marina.

Gud!
Min Gud!

Barbarigo *(til Loredano)*.

Se! eders værk er fuldbragt.

Formand.

Er der
da ingen hjælp? Kald dog!

Marina.

Det er forbi!

Formand.

Når så er, skal hans ligfærd i det mindste
således være, som sig sømmer for
hans navn og nation, hans rang og hans
opofrelse til rigets pligter, medens
hans alder ham tillod at yde sig
og dem fuld ret. Sig, brødre! skal det ej
så være?

Barbarigo.

Han den jammer havde ej,
at dø en undersåt, hvor han har hersket.
Hans jordefærd da være fyrstelig!

Formand.

Vi er da enige.

Alle undtagen Loredano.

Ja!

Formand.

Himlens fred
med ham!

Marina.

Forladelse, signori! det
er gækkeri; gøgl ikke længer med
den stakkels levning, hvem et øjeblik
tilforn I, medens den end havde sjæl,
en sjæl, der har forøget eders magt,
gjort eders magt i stolthed lig hans ære,
forviste hans palads, drog ned af hans
højsæde med en så uskånsom kulde.
Og nu, da han kan hverken kende til
de hædringer, ej heller modtog dem,
i fald han kunne, I, signori, agter
med pomp forfængelig og overflødig
at gøre stads af, hvad I trådte ned.
En fyrstejordefærd vil blive eder
bebrejdelse, ham ingen ære.

Formand.

Frue!
Vi vore forehavender så let
genkalder ej.

Marina.

Det ved jeg, for så vidt
det gælder om at martre levende.
De døde, troede jeg, var over eder
endog, skønt nogle upåtvivlelig
udvistes magter, der må ligne den,
I øver her på jorden. Overlad
mig ham; det ville I med bærmen af
hans liv, som I har kærligen forkortet,
det er min sidste pligt, og tør mig blive
en sorgfuld trøst i min forladte stand.
Sorg er fantastisk, og den elsker døde,
og gravens tilberedelser.

Formand.

Påstår
I denne pligt bestandig?

Marina.

Ja, signor!
Endskønt hans ejendom er alt fortæret,
i statens tjeneste, har jeg endnu
min medgift, som skal blive helliget
til hans begravelse, og til …

(Holder inde med bevægelse.)

Formand.

Bedst var det
at I beholdte den til eders børn.

Marina.

Ja! de er faderløse; tak ske eder!

Formand.

Vi eders fordring ikke kan bevilge,
hans levninger skal stå med vante pomp
til skue, og til deres hjem ledsages
af den nyvalgte doge, ikke klædt
som doge, men kun som senator.

Marina.

Jeg
har hørt om mordere, som deres ofre
har jordet, men til denne time aldrig
hørt om så megen bram i hykleri
for dem, de dræbte. Jeg om enkers tårer
har hørt; ak, jeg har fældet nogle – altid
tak eder ske! – har hørt om arvinger
i sorg; I ingen efterlod de døde,
så I nu selv vil tage deres sted.
Signori! vel, lad eders vilje ske,
en dag vil også Himlens vilje ske,
jeg mig fortrøster.

Formand.

Ved I, frue! hvem
I taler til, og faren af slig tale?

Marina.

Det første ved jeg bedre, end I selv;
det sidste, som I selv; og begge kan
jeg trodse; ønsker I end flere ligfærd?

Barbarigo.

Agt ikke de uoverlagte ord,
omstændighederne må hendes adfærd
undskylde.

Formand.

Vi vil ej optegne dem.

Barbarigo *(vender sig til Loredano, der skriver i sin tegnebog)*.

Hvad skriver du med så alvorligt åsyn
i tegnebogen?

Loredano *(peger på liget)*.

At han har betalt mig.

Formand.

Hvad skyldte eder han for gæld?

Loredano.

En lang
og billig gæld, naturens gæld og min!

Om "De to Foscari

Forfatter: George Noel Gordon Byron, 6. Baron Byron (1788-1824).
Første udgave: Lord Byron: *The Two Foscari. A Tragedy.* John Murray, London 1821.
Denne udgave efter: *De tvende Foscaris. En historisk Tragoedie,* af Lord Byron. Oversat af K. L. Rahbek. København 1827. Oprindelig udgivet i *Hertha. Et månedsskrift*. 1827 bd. 2 s. 305-352 og bd. 3 s. 1-67.
Oversætter: Knud Lyne Rahbek (1760-1830).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter maleri af Frederic William Burton (1816-1900): *Scene from Byron's tragedy of the two Foscari* (1838).
Illustration i afsnittet "Lidt historie": *Bartolomeo Bon (ca. 1407–1464):* Hoved af dogen Francesco Foscari, *ca. 1442."* – Efter foto af Saliko (Wikimedia Commons). Original i Dogepaladset, Venedig.

ISBN 978-87-7628-471-8

2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-742-0 (Ølstykke 2019).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk